

Stad Aalst

Kinderarmoede Aalst

lokaal beleidsplan kinderarmoedebestrijding

Stad Aalst

**AALST
VERGEET
JE NOOIT**

I. VOORWOORD

Aalst is een bruisende stad, in volle expansie. Tegelijkertijd stellen we vast dat een verontrustend aantal jonge gezinnen in armoede leeft. Met een score van 6 op 7 op de lokale kinderarmoedebareometer, behoren we tot de slechtste leerlingen van de klas. Kinderarmoede is niet enkel een financieel probleem. Het is een netwerk van sociale uitsluiting. Het is een negatieve spiraal waaruit het vaak moeilijk ontsnappen is. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die opgroeien in armoede vaak een achterstand oplopen, nog voor ze de schoolpoort binnenwandelen. Het hoeft niet gezegd dat dit hun verdere toekomst hypothekeert. Als ouders in armoede leven, leven ook de kinderen in armoede. Het is dan ook belangrijk dat we zowel het kind als het gezin ondersteunen op diverse levensdomeinen. Het lokaal bestuur van Aalst is zich bewust van de problematiek en wil dit sociaal onrecht een halt toeroepen.

Zo werd er begin deze legislatuur een aparte themawerkgroep 'Kinderarmoede' opgericht binnen het lokale Welzijnsforum. Deze laatste brengt plaatselijke welzijnsactoren in Groot-Aalst samen met het oog op het bevorderen en het inspireren van een gedragen lokaal welzijnsbeleid en fungeert als stedelijke adviesraad. Binnen de themawerkgroep 'Kinderarmoede' buigt men zich specifiek over de vraag hoe men jonge gezinnen in armoede kan ondersteunen en uit de vicieuze cirkel kan halen. Het werd al snel duidelijk – alle goede bedoelingen ten spijt – dat er nog te vaak 'naast' elkaar gewerkt wordt, terwijl er net nood is aan een integrale én geïntegreerde aanpak. Een overkoepelende visie drong zich op.

Als bevoegde schepenen zijn we ervan overtuigd dat we er met de opmaak van dit kinderarmoedeplan in geslaagd zijn de fundamenteën te leggen voor een gerichte, gedegen en gedragen aanpak inzake kinderarmoedebestrijding. We zijn hierbij vertrokken vanuit de visie dat de aanpak van kinderarmoede er een moet zijn die horizontaal doorheen alle stedelijk beleidsbevoegdheden moet gedragen en ondersteund worden. Het Lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid, dat uitsluiting tegengaat en met open armen wil inzetten op inclusie van de meest kwetsbaren onder ons, is en blijft een gedeelde verantwoordelijkheid. We hebben er dan ook voor gekozen om verschillende stads- en ocmw-diensten en diverse lokale middenveldactoren nauw te betrekken bij de opmaak en uitvoering van dit kinderarmoedeplan. Als we de handen in mekaar slaan kunnen we immers zorgen voor een krachtdadige aanpak van kinderarmoede dat vanuit de stad geregistreerd zal worden.

Tal van stadsdiensten hebben reeds een beleid dat bijzondere aandacht heeft voor kinderen en bij uitbreiding voor alle mensen in armoede. Zo bieden we vanuit het OCMW reeds ondersteuning aan gezinnen in kansarmoede, door bv. tussen te komen in diverse schoolkosten, ervoor te zorgen dat elk kind meekan op schoolreis, steun te geven voor eersteleeftijds melk voor zuigelingen, erop in te zetten dat kinderen deel kunnen nemen aan diverse activiteiten via de middelen van cultuurparticipatie, enz. Ook op vlak van wonen dragen we ons steentje bij. Een gebrekkige huisvesting heeft een negatieve

invloed op de ontwikkeling van een kind. Huurwaarborgen staan we enkel nog toe na een grondig woononderzoek. Zo garanderen we het gezin een hygiënische, veilige plek om te wonen en te leven. Kortom, door er via diverse maatregelen voor te zorgen dat de factuur voor de ouders iets draagbaarder wordt, zorgen we ervoor dat ook de kinderen meer kansen krijgen.

Naast het lokaal bestuur is er een belangrijke rol weggelegd voor de lokale actoren. Het gaat hierbij om middenveldactoren die specifiek werken naar kansengroepen of mensen in armoede, maar ook om andere verenigingen en organisaties die zich ervan bewust zijn dat het bereiken van deze kwetsbare doelgroep een bijzondere aandacht en aanpak vereist waarin we ons verder dienen in te bekwamen. De vele inspirerende initiatieven die in bv. scholen, kinderdagverblijven en verenigingen ontstaan kunnen via deze aanpak en dit beleidsplan gemeengoed worden in onze stad.

Onze oprechte dank gaat uit naar iedereen die dit plan hielp te realiseren. In de eerste plaats bedanken we Isabelle De Wuffel die de rol van coördinator Kinderarmoedebeleid doorheen het hele traject glansrijk vertolkte en ervoor zorgde dat alles in goede banen liep. De rondetafelgesprekken leverden veel waardevolle input op. We willen dan ook onze oprechte appreciatie betuigen aan alle deelnemers die hiervoor tijd vrijmaakten. De leden van het Welzijnsforum en in het bijzonder van de themawerkgroep 'Kinderarmoede', verdienen een speciaal woord van dank. Aan iedereen die voor of achter de schermen zijn/haar steentje bijdroeg tot de realisatie van dit kinderarmoedeplan: Bedankt!

Aalst is een sociale stad, met zicht op zorg voor de ander. Onze stad heeft een rijke traditie van maatschappelijk engagement. Het opnemen voor de zwaksten in onze samenleving zit in onze genen. En kinderen vormen de meest kwetsbare groep. Met dit kinderarmoedeplan neemt onze stad haar regierol inzake lokale kinderarmoedebestrijding ter harte. Het is een historische stap vooruit, in de goede richting. Want Aalst vergeet elkeen nooit.

Dylan Casaer

**schepen van Mobiliteit,
Personeel & Welzijn**

Iwein De Koninck

**schepen van Leefmilieu,
Jeugd, Gezin en
kinderopvang, Kerkfabrieken**

Sarah Smeyers

**Voorzitter OCMW en schepen
van Sociale Zaken en Wonen**

II. INHOUDSTAFEL

I. VOORWOORD.....	2
II. INHOUDSTAFEL.....	4
III. VISIE	6
1. EEN HEDENDAAGSE KIJK OP ARMOEDEBESTRIJDING.....	6
2. FOCUS OP GEZINNEN MET JONGE KINDEREN	7
3. EEN PARTICIPATIEVE AANPAK	8
4. HET LOKAAL BESTUUR ALS REGISSEUR.....	8
IV. BELEIDSKADER	10
1. EUROPEES BELEID	10
2. FEDERAAL BELEID	10
3. VLAAMS BELEID	11
3.1. Decreet betreffende de armoedebestrijding	11
3.2. Regeerakkoord 2014-2019	11
3.3. Beleidsnota armoedebestrijding 2014-2019	12
3.4. Vlaams actieplan armoedebestrijding	12
4. LOKAAL BELEID	13
4.1. Het meerjarenplan 2014-2019	13
4.2. Het lokaal beleidsplan kinderarmoedebestrijding Aalst.....	14
V. OMGEVINGSANALYSE.....	16
1. INLEIDING / METHODIEK	16
1.1. De kwantitatieve analyse	16
1.2. De kwalitatieve analyse	16
2. KINDERARMOEDE IN AALST	20
3. KWALITEIT VAN DE DIENSTVERLENING	23
3.1. Ervaringen van de doelgroep.....	23

3.2.	Visie van de lokale actoren	25
4.	INKOMEN EN MATERIEEL WELZIJN	27
4.1.	Kwantitatieve analyse.....	27
4.2.	Kwalitatieve analyse	31
5.	WERK EN ACTIVERING.....	33
5.1.	Kwantitatieve analyse.....	33
5.2.	Kwalitatieve analyse	38
6.	OPVOEDING EN ONDERWIJS	42
6.1.	Kwantitatieve analyse.....	42
6.2.	Kwalitatieve analyse	48
7.	GEZONDHEID	52
7.1.	Kwantitatieve analyse.....	52
7.2.	Kwalitatieve analyse	54
8.	WONEN EN LEEFOMGEVING	56
8.1.	Kwantitatieve analyse.....	56
8.2.	Kwalitatieve analyse	61
9.	VRIJE TIJD	64
9.1.	Kwantitatieve analyse.....	64
9.2.	Kwalitatieve analyse	65
VI.	DOELSTELLINGEN LOKALE KINDERARMOEDEBESTRIJDING AALST	68
1.	INLEIDING.....	68
2.	KWALITEIT VAN DE DIENSTVERLENING	69
3.	INKOMEN EN MATERIEEL WELZIJN	72
4.	WERK EN ACTIVERING.....	75
5.	OPVOEDING EN ONDERWIJS	78
6.	GEZONDHEID	81
7.	WONEN EN LEEFOMGEVING	84
8.	VRIJE TIJD	88

III. VISIE

1. EEN HEDENDAAGSE KIJK OP ARMOEDEBESTRIJDING

Vanuit de stad Aalst zijn we er rotsvast van overtuigd dat een integrale en geïntegreerde aanpak van armoede bij kinderen en gezinnen noodzakelijk is. Armoede is immers meer dan het ontbreken van voldoende inkomen om een menswaardig leven te leiden, en gaat vaak gepaard met het ontbreken van kansen op verschillende levensdomeinen. We sluiten ons hierdoor aan bij de door beleidsmakers en onderzoekers vaak gebruikte niet-monetaire, cumulatieve definitie van armoede:

“Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere domeinen van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Die kloof kunnen zij niet op eigen kracht overbruggen.”¹

We zien armoede als het gevolg van processen op individueel (micro), organisatie- (meso) en maatschappelijk (macro) niveau die continu op elkaar ingrijpen volgens de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid. Door te vertrekken van deze circulaire multicausaliteit van armoede zorgen we er ook voor dat verschillende perspectieven en oplossingen bij de aanpak van armoede mogelijk en zelfs noodzakelijk zijn.² Armoedebestrijding is en blijft immers een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij zowel de maatschappij, de overheid, de lokale actoren als het individu een belangrijke rol te vervullen hebben.

Bij het uitstippelen van een lokale armoedebestrijdingsbeleid willen we vertrekken van een empowerment-gerichte denk- en handelingskader. Empowerment is “een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie.”³ Empowerment is aldus gericht is op de aanwezige krachten en mogelijkheden van mensen in armoede en op sociale investeringen in kinderen en gezinnen in armoede zelf⁴. Empowerment erkent de kwetsbaarheden van de doelgroep en heeft daarenboven respect voor hun ervaringsdeskundigheid. Een empowermentgerichte dienstverlening wil er voor zorgen dat mensen terug greep krijgen op hun eigen situatie zodat ze weer aansluiting vinden met zichzelf, hun

¹ VRANKEN, J. en DE BOYSER, K. (2005), Inleiding. Het jaarboek in perspectief, in VRANKEN, J., DE BOYSER, K. en Dierickx D. (eds.), *Armoede en Sociale Uitsluiting – jaarboek 2005*, Leuven: Acco; 25-40

² VAN REGENMORTEL, T. (2009), Empowerment als uitdagend kader voor sociale inclusie en moderne zorg, *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 2009, Volume 18- Issue 4, 22-42

³ REGENMORTEL, T. (2002), Empowerment en Maatzorg. Een krachtgerichte psychologische kijk op armoede in VRANKEN, J., DE BOYSER, K., GELDOF, D. EN VAN MENXEL, G. (Eds.), *Armoede en Sociale Uitsluiting - Jaarboek 2002*, Leuven: Acco, 71-84

⁴ Omzendbrief Lokale kinderarmoedebestrijding van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 7 februari 2014

nabije omgeving en de maatschappij zodat ze weer volwaardig kunnen participeren aan de samenleving.⁵

Tegelijkertijd kaderen we de lokale aanpak rond (kinder)armoedebestrijding binnen het progressief universalisme. Dit houdt in dat we als lokaal bestuur een aanbod willen ontwikkelen voor iedere Aalstenaar die het moeilijk heeft of sociale uitsluiting ondervindt op één of meerdere levensdomeinen. We zijn er ons echter ook van bewust dat bepaalde doelgroepen extra drempels ervaren, denken we bv. maar aan generatiearmen, allochtone gezinnen, eenoudergezinnen, enz. Daarom willen we bijzondere aandacht besteden aan deze meer kwetsbare groepen en dient het ook mogelijk zijn om specifieke acties te ontwikkelen om ook deze extra drempels weg te werken.

Tot slot zetten we volop in op een proactief armoedebestrijdingsbeleid waarbij de nodige aandacht gaat naar de structurele oorzaken van armoede en sociale uitsluiting, en niet enkel naar het verzachten van de gevolgen van armoede en sociale uitsluiting.

2. FOCUS OP GEZINNEN MET JONGE KINDEREN

Onderzoek toont aan dat armoede in de kindertijd vaak blijvende gevolgen heeft voor de rest van het leven. Kinderen die opgroeien in armoede en sociale uitsluiting krijgen minder mogelijkheden om hun volle potentieel te ontwikkelen en benutten. Deprivatie op vlak van gezondheid, voeding en onderwijs verhoogt de kans dat deze kinderen later als volwassenen terecht komen in werkloosheid, minder verdienen en vaak hun armoede doorgeven aan hun kinderen. De kans om te ontsnappen uit de armoede neemt ook af naarmate men ouder wordt.⁶

Het effect van armoede en de daarmee gepaard gaande vormen van deprivatie in de eerste levensjaren heeft bovendien een significant belangrijkere impact op het latere leven, dan wanneer armoede pas in de latere kinderjaren of adolescentie opduikt. Vooral de eerste levensjaren (doorgaans wordt gezegd tot 3 jaar) zijn cruciaal voor de cognitieve en sociaalemotionele ontwikkeling van het kind.⁷ Gelet op het belang van deze vroege levensfase vinden we het wenselijk dat ondersteuning van kansarme gezinnen reeds start van in de perinatale periode, maar behouden blijft zolang het gezin er nood aan heeft.

Deze focus voor kinderen mag er echter niet toe leiden dat we kinderen, als zijnde onschuldig, zien als 'deserving poors' en de ouders gaan bestempelen als 'undeserving poors' met het risico op het

⁵ VAN REGENMORTEL, T. (2009), Empowerment als uitdagend kader voor sociale inclusie en moderne zorg, *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 2009, Volume 18- Issue 4, 22-42

⁶ BUYSSCHAERT, G. (2014), Kinderen van de recessie, *Samenleving en Politiek*, jaargang 21 - december 2014, 12-15

⁷ VRANKEN, J. (2009), Verleden, heden en toekomst van het Europese armoedebeleid, in *Armoede en Sociale Uitsluiting – jaarboek 2009*, Leuven: Acco; 277-301

culpabiliseren van de ouders.⁸ Armoede van kinderen mag dan ook niet los gezien worden van armoede bij de ouders of in het hele gezin als dusdanig, dat zich uit uitstrekt over verschillende levensdomeinen. Het is daarom cruciaal dat we, vanuit een breder sociaal beleid, inzetten op deze multidimensionaliteit van armoede door acties inzake kinderarmoede te verbinden met bestaande maatregelen in andere beleidsdomeinen⁹ en nieuwe acties te ontwikkelen over de grenzen van beleidsdomeinen heen.

3. EEN PARTICIPATIEVE AANPAK

Onderzoek en praktijk toont aan dat niet alleen de inhoud van ondernomen acties op vlak van armoedebestrijding belangrijk is. Ook de wijze waarop acties ontwikkeld, uitgevoerd en geëvalueerd worden verdient de nodige aandacht.¹⁰ Participatie en dialoog met de doelgroep en hun verenigingen is noodzakelijk om inzicht te verwerven in de leefwereld van mensen in armoede en de ervaringen die ze opdoen bij het gebruiken van de bestaande welzijnsvoorzieningen en in de omgang met andere mensen. Aanvullend hierop wensen we ook de diensten of dienstverleners, die regelmatig in contact komen met de doelgroep, te consulteren.¹¹ Het gaat hierbij zowel om de lokale actoren uit het lokale middenveld als om de eigen stads- en OCMW-diensten.

4. HET LOKAAL BESTUUR ALS REGISSEUR

De bevoegdheden met betrekking tot armoedebeleid zijn in België verspreid over verschillende bestuursniveaus: het federale, het Vlaamse en het lokale. Op lokaal niveau heeft het lokaal bestuur een belangrijke rol te vervullen; zij staat immers het dichtst bij de burger en is op de hoogte van wat er leeft bij haar bevolking en welke lokale noden er zijn. Armoede is een complex probleem en vereist acties in verschillende beleidsdomeinen en over beleidsdomeinen heen. Het is daarenboven van belang dat het lokaal bestuur de handen in mekaar slaat met lokale actoren en het netwerk van lokale actoren verder versterkt en uitbouwt. Dit heeft tot doel dat de lokale actoren mekaar beter gaan leren kennen, hun aanbod beter op elkaar gaan afstemmen en beter met elkaar gaan samenwerken, om zo te komen tot gemeenschappelijk gedragen doelstellingen en acties. Het lokaal bestuur is hierbij het best geplaatst

⁸ VAN LANCKER, W. (2014), Waarom een focus op kinderarmoede contraproductief kan zijn, *Samenleving en Politiek*, jaargang 21 - december 2014, 19-22

⁹ ROETS, G., SCHIETTECAT, T., ROOSE, R. en VANDENBROECK, M. (2014), de armoede van het kinderarmoedebeleid, *Samenleving en Politiek*, jaargang 21 - december 2014, 24-27

¹⁰ Omzendbrief Lokale kinderarmoedebestrijding van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 7 februari 2014

¹¹ DIERICKX, D en FRANCO, B. (2010), Beleidsparticipatie van mensen in armoede, in in VRANKEN, J., DE BOYSER, K. en Dierickx D. (eds), *Armoede in België*, 2010, Leuven: Acco, 91-102

om de rol van regisseur waar te nemen en te voorzien in de nodige coördinatie en opvolging van de acties die lokaal ondernomen worden op het vlak van armoedebestrijding.¹²

¹² Omzendbrief Lokale kinderarmoedebestrijding van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 7 februari 2014

IV. BELEIDSKADER

1. EUROPEES BELEID

Europa 2020 is het tienjarenplan voor groei en werkgelegenheid van de EU, dat in 2010 van start is gegaan. Hiermee wil de EU niet alleen de crisis te boven komen, maar ook de problemen van ons groeimodel aanpakken en de voorwaarden scheppen voor slimme en duurzame groei voor iedereen. Eén van de vijf kerndoelstellingen uit het plan betreft het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting. De EU stelt zich tot doel dat er tegen 2020 ten minste 20 miljoen minder mensen slachtoffer van armoede en sociale uitsluiting zijn of dreigen te worden.

De Europese Commissie formuleerde op 20 februari 2013 de beleidsaanbeveling: “Investeren in kinderen: de vicieuze cirkel van achterstand doorbreken”. Deze beleidsaanbeveling spoort de lidstaten aan om een beleid te ontwikkelen en uit te voeren om armoede en sociale uitsluiting onder kinderen te bestrijden en aldus het welzijn van kinderen te bevorderen door middel van duurzame, multidimensionale en geïntegreerde strategieën. Deze strategieën dienen gelijke kansen te bevorderen zodat alle kinderen, met extra aandacht voor de meest kwetsbare kinderen, zich volledig kunnen ontplooiën. De rechten van het kind vormen hierbij een belangrijke basis. De beleidsaanbeveling wijst ook op het belang van toegang tot adequate middelen op verschillende levensdomeinen (bv. werk, gezondheid, onderwijs, huisvesting, ...), participatie van kinderen aan het maatschappelijk leven en besluitvorming, het aangaan van partnerschappen en het vertrekken van een empirisch onderbouwde benadering.

2. FEDERAAL BELEID

Het Nationaal Hervormingsprogramma van 2011 stelt dat er zich minstens 380.000 personen (of 17%) minder in armoede of sociale uitsluiting moeten bevinden tegen 2020. Het kinderarmoedebestrijdingsplan wil bijdragen tot het behalen van deze globale armoededoelstelling, hetgeen betekent dat tegen 2020 minstens 82.000 kinderen uit de armoede of de sociale uitsluiting geholpen moeten worden. In het kader van deze doelstelling werd het nationaal kinderarmoedebestrijdingsplan goedgekeurd.

Het nationaal kinderarmoedebestrijdingsplan is gericht op kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar. Specifieke aandacht gaat naar kinderen die opgroeien in extreme armoede, de vroege kinderjaren (van 0 tot 3 jaar en baby's die nog niet geboren zijn) en tieners tot 18 jaar. Het nationaal kinderarmoedebestrijdingsplan is opgebouwd rond vier pijlers:

1. Iedereen moet over de middelen beschikken om een menswaardig leven te leiden;
2. Iedereen moet toegang hebben tot de nodige, kwaliteitsvolle diensten;

3. Kinderen moeten actief kunnen deelnemen aan de samenleving;
4. Samenwerken en horizontale en verticale partnerschappen opzetten tussen verschillende beleidsdomeinen en verschillende bestuursniveaus.

3. VLAAMS BELEID

3.1. Decreet betreffende de armoedebestrijding

Het decreet van 31 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding (armoededecreet) stelt dat het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid de voorwaarden moet creëren om de toegang van elke burger tot de economische, sociale en culturele rechten, vastgelegd in artikel 23 van de Grondwet, te waarborgen en armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting te voorkomen, te verminderen en op te lossen.

In het armoededecreet wordt ook steevast de kaart getrokken van een inclusief, gecoördineerd en samenhangend armoedebestrijdingsbeleid dat tot stand komt vanuit een partnerschap tussen alle betrokken actoren en de doelgroep zelf (de 'armen'). Binnen diverse beleidsdomeinen dienen doelgerichte acties ondernomen te worden. De ondernomen acties dienen gecoördineerd en afgestemd te worden over beleidsdomeinen en overheden (Europees, Federaal, Vlaams, provinciaal en lokaal) heen. Om het armoedebeleid in alle sectoren te bevorderen, op elkaar af te stemmen, te bewaken en te evalueren wordt er een permanent armoedeoverleg opgericht.

3.2. Regeerakkoord 2014-2019

Het regeerakkoord van de nieuwe Vlaamse Regering bevat een aantal elementen die relevant zijn in het kader van de lokale kinderarmoedebestrijding:

- De Vlaamse Regering blijft ook tijdens deze legislatuur een focus leggen op de strijd tegen kinderarmoede.
- De Vlaamse Regering blijft de lokale overheden in hun rol van regisseur van het lokale armoedebeleid erkennen.
- De subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding worden, net zoals andere Vlaamse sectorale subsidies aan lokale besturen, geïntegreerd in het Gemeentefonds. De verdeling van het totale bedrag dat hierdoor wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds, zal gebeuren overeenkomstig het aandeel dat de gemeenten in 2014 krijgen uit al deze subsidieregelingen samen. De groeivoet van het Gemeentefonds is niet van toepassing op dit bedrag. Deze wijziging heeft ingang vanaf 1 januari 2016.

3.3. Beleidsnota armoedebestrijding 2014-2019

In de beleidsnota armoedebestrijding pleit Vlaanderen voor een meer gecoördineerde aanpak teneinde armoede op een effectieve en duurzame manier te bestrijden. Ook hier gaat bijzondere aandacht naar armoedebestrijding bij gezinnen met jonge kinderen. Hierbij worden 3 strategische doelstellingen naar voren geschoven:

1. Voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen: proactief handelen en onderbescherming tegengaan, nagaan van effecten van beleidsbeslissingen op mensen in armoede door het ontwikkelen van een armoedetoets, sensibilisering en vorming over armoede.
2. Armoede op een effectieve manier bestrijden: participatie, maximale toegankelijkheid en continuïteit van hulp- en dienstverlening, toegang tot sociale grondrechten.
3. Ondersteunen van het beleid met een geïntegreerd bestuur: een gemeenschappelijke en gedragen visie rond armoedebestrijding, integrale benadering (zowel horizontaal als verticaal), evalueren en actualiseren bestaand beleid, participatief beleid, aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing en ervaring van de doelgroep.

3.4. Vlaams actieplan armoedebestrijding

Op 3 juli 2015 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding goed. Het plan kan gezien worden als een dynamisch instrument om de armoede in Vlaanderen te bestrijden. De kerndoelstelling die Vlaanderen hierbij wil realiseren tegen 2020, is het halveren van het aandeel kinderen dat in armoede geboren wordt en het doen dalen van het algemene armoederisico met 30% in Vlaanderen, conform het pact 2020.

In het Vlaams actieplan armoedebestrijding wordt – met het Pact 2020 in het achterhoofd – een structureel en participatief armoedebestrijdingsbeleid uitgetekend op basis van concrete doelstellingen geformuleerd voor elk van de sociale grondrechten (participatie, maatschappelijke dienstverlening, inkomen, gezin, onderwijs, vrijetijdsbesteding, werk, wonen en gezondheid) en passend binnen 4 prioritaire thema's: inclusieve participatie aan de maatschappij, toegankelijke dienstverlening, voldoende beschikbare middelen en inzetten op de binnenkant van armoede.

Het actieplan moet bekeken worden als een geïntegreerd plan waarbij elk lid van de Vlaamse Regering verantwoordelijk is voor de realisatie van deze doelstellingen binnen het kader van zijn of haar beleidsdomeinen, en daartoe ook de nodige acties, voorzien in dit actieplan, opneemt en hierover rapporteert. De Vlaamse Regering maakt bij de uitvoering van dit plan ter voorkoming en bestrijding van armoede gebruik van een geïntegreerd bestuur en richt haar focus in het bijzonder op gezinnen met jonge kinderen.

Om armoede op een structurele manier aan te pakken en de generatiearmoede een halt toe te roepen, zal de Vlaamse Regering blijvend inzetten op de strijd tegen armoede en het verhogen van de zelfredzaamheid van kinderen en van de gezinnen waarin ze opgroeien. Tegelijkertijd blijft de Vlaamse Regering ingaan tegen mechanismen die armoede veroorzaken en in stand houden.

4. LOKAAL BELEID

4.1. Het meerjarenplan 2014-2019

In het meerjarenplan 2014-2019 werden onderstaande doelstellingen opgenomen met betrekking tot armoede :

XI.C.3.1. We kunnen niet aanvaarden dat er mensen in armoede blijven leven. De Vlaamse doelstelling is duidelijk. Tegen 2020 moet de armoede met 30% zijn gedaald. Kansarmoede aanpakken is dan ook een absolute prioriteit. Samen met alle actoren moeten de stad en het OCMW hun verantwoordelijkheid blijven nemen om armoede uit te sluiten. We willen een warm Aalst waar iedereen dezelfde kansen krijgt en iedereen moet kunnen genieten van onze welvaart. We willen aandacht hebben voor de participatie van kansarmen, op alle maatschappelijke domeinen (cultuur, sport, gezondheidszorg, democratische participatie,...)

XI.C.3.2. We moeten dan ook een globaal armoedebelief hebben waarin ook aandacht is voor specifieke en zeer kwetsbare doelgroepen zoals eenoudergezinnen, generatiearmen,... De bevolkingsevoluties met meer alleenstaanden met kinderen, meer ouderen en hoogbejaarden en een toenemend aantal mensen met schuldproblemen mogen niet leiden tot minder welzijn. We willen het voorzieningenaanbod op peil houden en doen groeien waar mogelijk.

XI.C.3.3. Het welzijnsoverleg (via het welzijnsforum) moet voortgezet en versterkt worden.

Diverse diensten, verenigingen en organisaties zijn actief inzake welzijn en armoedebestrijding. Hun werking moet maximaal op elkaar afgestemd worden met respect voor de eigenheid van iedere organisatie. Ook het inschakelen van ervaringsdeskundigen leert ons welke de juiste aanpak is om welzijnsproblemen te benaderen.

Deze krachtlijnen werden vervolgens vertaald in het ACTIEPLAN OBLGSP10A4: uitbouwen van een lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid.

Lokale (kinder)armoedebestrijding kadert tevens binnen volgende doelstellingen van OCMW Aalst:

Beleidsdoelstelling D-3: De burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen, en responsabiliseren (speerpunt 1)

Als OCMW willen we mensen kansen bieden om hen in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Dit is ten slotte de kernopdracht van het OCMW. Het bieden van sociale dienstverlening moet een hefboom zijn om de zelfredzaamheid van deze mensen te versterken en also activering en participatie in de huidige samenleving te bevorderen. Toeleiding naar werk en de daarbij behorende randvoorwaarden zijn belangrijke factoren om dit objectief te bekomen.

Het OCMW ziet het als een maatschappelijke plicht om toe te zien of het gebruik van overheidsmiddelen doelmatig en rechtvaardig besteed en aangewend worden in het kader van sociale rechtvaardigheid voor alle burgers. Het OCMW is een vangnet voor degenen die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Ieder van ons kan door tegenslag daarin terecht komen. Daarom dient dit vangnet, gecreëerd en maatschappelijk gedragen door solidariteitsprincipe, gewaarborgd te blijven.

4.2. Het lokaal beleidsplan kinderarmoedebestrijding Aalst

Midden 2015 werd het startschot gegeven voor de opmaak van een Aalsters kinderarmoedebestrijdingsplan. Dit beleidsplan wil een integraal en geïntegreerd beleidskader zijn voor lokale kinderarmoedebestrijding en stelt een aantal strategische en operationele doelstellingen voorop waar het lokaal bestuur de komende jaren wil op inzetten om de kinderkansarmoede in onze stad terug te dringen. Alle levensdomeinen waarbinnen armoede en sociale uitsluiting ervaren kunnen worden komt aan bod in dit beleidsplan. Het kinderarmoedebestrijdingsplan berust dan ook op een nauwe samenwerking tussen en over de verschillende beleidsdomeinen heen alsook op een nauwe samenwerking tussen Stad en OCMW. Een uitgebreid participatietraject van doelgroep en lokale actoren ging vooraf aan het bepalen van de doelstellingen binnen dit beleidsplan. Bij het formuleren van de doelstellingen werd de focus gelegd op kansarme gezinnen met (jonge) kinderen en beleidsacties op het lokale niveau.

Stad Aalst

**AALST
VERGEET
JE NOOIT**

V. OMGEVINGSANALYSE

1. INLEIDING / METHODIEK

De omgevingsanalyse werd uitgevoerd per 'levensdomein' waarop sociale uitsluiting kan ervaren worden. Het gaat hier om de levensdomeinen 'inkomen en materieel welzijn', 'werk en activering', 'opvoeding en onderwijs', 'wonen en leefomgeving', 'gezondheid' en 'vrije tijd'. De omgevingsanalyse bevat zowel een kwantitatief als een kwalitatief luik.

1.1. De kwantitatieve analyse

Voor de kwantitatieve analyse werd gebruik gemaakt van bestaand bronnen om relevante cijfers en statistieken omtrent de lokale armoedeproblematiek in Aalst te verzamelen. Het betreft hier zowel gegevens die op het lokale niveau verzameld werden (bv. cijfers van Stad en OCMW) als gegevens van hogere overheden en andere gegevensbronnen (bv. wetenschappelijk onderzoek, Stadsmonitor, ...).

1.2. De kwalitatieve analyse

Voor het uitvoeren van de kwalitatieve omgevingsanalyse werd een tweeledig participatietraject uitgestippeld; het betrof enerzijds de participatie van de doelgroep (kansarme gezinnen met kinderen) en anderzijds participatie van de lokale actoren, waaronder we niet alleen het lokale middenveld verstaan, maar tevens de betrokken stads- en OCMW-diensten.

Participatie van kansarme gezinnen

Met het oog op de participatie van de doelgroep aan het kinderarmoedeplan werden in de loop van augustus 2015 semi-gestructureerde interviews afgenomen bij 9 kansarme gezinnen met kinderen. Om de gezinnen te bereiken werd een oproep verspreid naar de maatschappelijk werkers van het Aalsterse OCMW om potentiële kandidaat-gezinnen voor te stellen. Daarnaast werden er ook kandidaat-gezinnen gezocht onder de cliënten van de lokale sociale kruidenier. In totaal contacteerden we 14 gezinnen. 2 Gezinnen gaven aan niet te willen meewerken, 2 gezinnen waren afwezig op de gemaakte afspraak en één gezin annuleerde de afspraak omdat ze werk gevonden hadden en ze zich niet langer konden vrijmaken voor een interview. Uiteindelijk konden er 9 interviews doorgaan.

Bij de 9 geselecteerde gezinnen ging het 7 keer om een alleenstaande moeder en 2 keer om een gezin waar beide ouders samenwonen met hun kinderen. 5 Van de geïnterviewde ouders waren van Belgische origine, 4 waren van allochtone origine. Van de geïnterviewde ouders hadden er 3 een job, 6 geïnterviewde ouders waren momenteel werkzoekend, waarvan er 5 een leefloon ontvingen en 1 een werkloosheidsuitkering.

Wanneer we kijken naar het aantal kinderen die de geïnterviewde gezinnen hebben dan zien we dat 2 gezinnen 2 kinderen hebben, 4 gezinnen hebben 3 kinderen, 1 gezin heeft 4 kinderen en 2 gezinnen hebben 5 kinderen. In één van de gezinnen woonde er ook een kleinkind in. Van al deze kinderen hadden er 5 een leeftijd van 0 t.e.m. 2 jaar. Er waren 6 kinderen van 3 t.e.m. 6 jaar, 5 kinderen van 7 t.e.m. 12 jaar en 13 kinderen van 13 t.e.m. 18 jaar. 2 Kinderen waren ouder dan 18 jaar.

De interviews vonden steeds plaats bij het gezin thuis. Er werd steeds de optie aangeboden om het interview op een neutrale plek te laten doorgaan (bv. Ontmoetingshuis De Brug), maar alle gezinnen gaven de voorkeur aan de eigen woning als plaats voor het interview. De interviews werden afgenomen door de coördinator Kinderarmoedebeleid van de Stad al dan niet vergezeld door de coördinator van de Sociale Kruidenier. Alle interviews gebeurden op geheel vrijwillige basis en anoniem. De kandidaten konden ook ten allen tijde aangeven indien ze niet op een vraag wensten te antwoorden, maar dit gebeurde geen enkele keer. De kandidaten kregen bij het begin van het interview een korte toelichting over de opzet van het interview. Ze tekenden hierna een informed consent ter kennisname van het onderzoek en hun rechten hierin.

Aangezien het gaat om semi-gestructureerde interviews werd op voorhand een vragenlijst voorbereid. Deze vragenlijst peilde, afgestemd op de leeftijd van de kinderen in het gezin, naar de leefomstandigheden, noden en wensen van het gezin op verschillende levensdomeinen. Er werd tevens gepeild naar hun ervaring met de sociale dienstverlening in onze stad. Voor de opmaak van de vragenlijst lieten we ons inspireren door de gespreksleidraad die door Samenlevingsopbouw werd gebruikt i.f.v. de opmaak van het Denderleeuwse kinderarmoedeplan, alsook de gezinswijzer van OCMW Antwerpen. De vragen werden in een willekeurige volgorde behandeld tijdens de interviews zodat we beter konden afstemmen op het spontane verloop van het gesprek.

De resultaten van deze interviews werden ten slotte aangevuld met de resultaten die naar voren kwamen bij Ieders Stem Telt. Ieders Stem Telt, een initiatief van Samenlevingsopbouw, kwam tot stand naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 2012. In Aalst werden 180 maatschappelijk kwetsbare personen bevestigd en er vonden ook 11 groepsgesprekken plaats waarbij de deelnemers hun stem konden geven over wat nodig is om menswaardig te leven en over hoe het stads- en OCMW-bestuur hier kan aan bijdragen.

Participatie lokale actoren

In het kader van de kwalitatieve omgevingsanalyse in functie van de opmaak van het kinderarmoedebestrijdingsplan vonden we het belangrijk om ook beroep te doen op de kennis en ervaring van het lokale werkveld. Daarom werd een participatietraject uitgestippeld met de lokale actoren. Onder lokale actoren verstaan we alle lokale verenigingen en organisaties die reeds in contact komen met de doelgroep en dit vanuit allerlei invalshoeken (welzijn, gezondheid, huisvesting, ...), alsook de eigen stads- en OCMW-diensten.

In de loop van september-oktober 2015 werden 12 'rondetafelgesprekken' georganiseerd met de lokale actoren. Meer bepaald 2 rondetafelgesprekken per levensdomein ('inkomen en materieel welzijn', 'werk en activering', 'opvoeding en onderwijs', 'wonen en leefomgeving', 'gezondheid' en 'vrije tijd'). In totaal namen 51 externe organisaties en 18 stads- of OCMW-diensten hieraan deel, meer bepaald:

- Namens het lokale middenveld:
Aalst Mixt, Agentschap Integratie en inburgering (Odice vzw), ASZ, Bond Moyson, CAW Oost-Vlaanderen, CGG Zuid-Oost-Vlaanderen, CLB GO Dender, CM, CVO Tanera, DEWACO Werkerswelzijn, Don Bosco, Familiehulp, Gelijkekansencentrum, Gezinsbond, Goede Wil, Groep Intro, Huis van het Nederlands, Huisartsenkring Aalst, Jongerenwelzijn - OCJ Aalst, Kind en Gezin, Kopa Werkwillig, Kring zelfstandige verpleegkundige Aalst Ninove Geraardsbergen, LeerKRACHT, Liberale mutualiteit, logo Dender, Lokale Politie Aalst, Lokaal Overlegplatform Basisonderwijs Aalst, Kinderdagverblijf Mezenestje, Odisee Hogeschool, Parol, Psychiatrisch Centrum Zoete Nood Gods, Priester Daensfonds, Rotary Aalst Noord, Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, SBS Skill Builders, SHM Denderstreek, Soroptimist, SOS Schulden op School, Steunpunt Welzijn, Sociaal Verhuurkantoor Zuid-Oost-Vlaanderen, SWP De Loods, 't Nest, Ter Muren, Uit de Marge, VDAB, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Vokans, Vrij CLB Aalst, VTI, Wijkgezondheidscentrum Daenshuis, Willemsfonds Aalst.
- Namens de stads- en OCMW-diensten:
OCMW Aalst – dienst Algemeen sociaal werk, OCMW Aalst – dienst Schulden, OCMW Aalst – dienst Tewerkstelling, OCMW Aalst – sociale kruidenier, Stad Aalst – dienst Cultuur, Jeugd en Sport – Cultuur / UITpas-coördinator, Stad Aalst – dienst Cultuur, Jeugd en Sport – Jeugd en senioren, Stad Aalst – dienst Cultuur, Jeugd en Sport – Sport, Stad Aalst – dienst Economie en landbouw – Sociale economie en werk, Stad Aalst – dienst Gezin – centraal aanspreekpunt kinderopvang, Stad Aalst – dienst Gezin – opvoedingswinkel / coördinator Huis van het Kind, Stad Aalst – dienst Loketbeheer – Vreemdelingenzaken en inburgering, Stad Aalst – dienst Onderwijs, Stad Aalst – dienst Planning, Stadsvernieuwing en Wonen – Planning en Stadsvernieuwing, Stad Aalst – dienst Planning, Stadsvernieuwing en Wonen – Wonen, Stad Aalst – dienst Samenleving en integrale veiligheid – Straathoekwerk, Stad Aalst – dienst Samenleving en integrale veiligheid – Traject, Stad Aalst – dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn, Stad Aalst – dienst Samenleving en integrale veiligheid – Wijkmanager.

De eerste ronde rondetafelgesprekken, dat voor alle levensdomeinen plaatsvond in september 2015, had tot doel het in kaart brengen van prioritaire noden en opportuniteiten. Dit eerste ronde rondetafelgesprekken verliep volgens de 'world café'-methode. De deelnemers kregen hierbij vier onderzoeksvragen voorgeschoteld:

1. Wat zijn de belangrijkste noden en drempels die vanuit de doelgroep en/of de dienstverlening ervaren?

2. Wat zijn de oorzaken van deze noden/drempels? Welke knelpunten gaan schuil achter deze noden/drempels? Welke factoren spelen mee?
3. Welke mogelijke oplossingen zijn er? Hoe kunnen we hier iets aan doen?
4. Welke rol kan jouw organisatie spelen?

De tweede ronde rondetafelgesprekken, die doorging in oktober 2015, bouwde verder op de eerder gesignaleerde prioritaire noden en opportuniteiten. Centraal tijdens deze gesprekken stond het verzamelen van ideeën voor doelstellingen/acties die we kunnen ondernemen om tegemoet te komen aan de eerder gesignaleerde noden met de focus op het lokale niveau en het kind.

2. KINDERARMOEDE IN AALST

Kansarme geboortes

In Vlaanderen werd in 2014 ongeveer 1 kind op 10 geboren in een kansarm gezin. Voor Aalst ligt het aantal kansarme geboortes (10,4%) omstreeks het Vlaamse gemiddelde (11,4%). Wanneer we vergelijken met vergelijkbare centrumsteden Kortrijk (15,4%), Mechelen (11,5%) en Sint-Niklaas (16,9%) liggen het aantal kansarme geboortes in Aalst opvallend lager. Niettemin dienen we op te merken dat het aantal kansarme geboortes in Aalst de afgelopen jaren sterk gestegen is van 7,2% in 2010 naar 10,4% in 2014, waar we in andere vergelijkbare centrumsteden een dalende tendens zien.

Aandeel kansarme geboorten in totaal aantal geboorten, in %

	2010	2011	2012	2013	2014
Aalst	7,2	7,0	7,2	8,8	10,4
Kortrijk	10,0	14,6	18,0	17,6	15,4
Mechelen	14,0	14,1	13,2	13,0	11,5
Sint-Niklaas	9,5	12,5	14,0	16,4	16,9
Vlaams Gewest	8,6	9,7	10,5	11,2	11,4

(Bron: Kind en Gezin)

Van de 10,4% kansarme geboortes betreft het in 7,1% van de gevallen te gaan om een baby waarvan de moeder van niet-Belgische origine is. In 3,4% van de kansarme geboortes is de moeder van Belgische origine. Bij 26,9% van alle kinderen die in 2014 geboren zijn in Aalst is het Nederlands niet de taal die gesproken wordt tussen moeder en kind. Onderzoek toont aan dat jonge kinderen die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands vaak geconfronteerd worden met grotere uitdagingen om het later op school en op de arbeidsmarkt goed te doen.

Kinderarmoedebaarometer

De toekenning van een Vlaamse subsidie aan de Stad Aalst voor het uitbouwen van lokale kinderarmoedebestrijding was gebaseerd op de score van de Stad Aalst op de kinderarmoedebaarometer 2012. De Vlaamse kinderarmoedebaarometer bundelt 7 indicatoren die een beeld geven van de spreiding van het kinderarmoederisico over de Vlaamse gemeenten. Gemeenten die voor een indicator een score halen boven het 75e percentiel, krijgen een risicoscore 1 op de indicator in kwestie. Aalst behaalde een risicoscore 1 op 6 van de volgende 7 indicatoren wat wijst op een hoog kinderarmoederisico in onze stad:

- het aantal personen met voorkeursregeling in de ziekteverzekering van 0 tot en met 4 jaar ten opzichte van het aantal inwoners van 0 tot en met 4 jaar bedraagt voor Aalst 11,01%.

- het aantal eenoudergezinnen met kinderen van 0 tot en met 3 jaar ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar bedraagt voor Aalst 11,02%.
- de onderwijs kansarmoede indicator voor het kleuteronderwijs bedraagt voor Aalst 1,02.
- het aantal begunstigden van het leefloon (categorie gezinslast) samengeteld met het aantal begunstigden equivalent-leefloon (categorie gezinslast) ten opzichte van het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 17 jaar bedraagt voor Aalst 2,19%.
- het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 2 jaar waarbij de referentiepersoon in het huishouden en, indien aanwezig, diens partner niet werken ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 2 jaar bedraagt voor Aalst 13,68%.
- het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar waarbij één of beide ouders niet de EU-nationaliteit bezitten ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar bedraagt voor Aalst 12,02%.
- de kansarmoede-index van Kind & Gezin bedraagt voor Aalst 7,23% (geen risicoscore 1).

Aandeel kinderen waarvan beide ouders niet werken

Het hebben van betaald werk blijft een belangrijke buffer tegen armoede en sociale uitsluiting. Kinderen binnen een gezin waar geen van beide ouders vast werk hebben lopen dus een hoger armoederisico. In Aalst zijn er 12,2% van de kinderen waarvan beide ouders niet werken. Sinds 2010 is dit aantal nagenoeg stabiel gebleven. Aalst scoort hiermee iets hoger dan het Vlaamse Gewest (11,2%), maar opmerkelijk lager dan het gemiddelde van de 13 centrumsteden (17,3%).

Aandeel kinderen waarvan beide ouders niet werken

	2010	2011	2012	2013
Aalst	12,0	12,4	12,0	12,2
Kortrijk	12,7	12,6	12,7	12,9
Mechelen	17,0	15,7	15,1	15,1
Sint-Niklaas	13,3	13,9	14,4	15,2
Totaal 13 steden	17,5	17,2	17,1	17,3
Vlaams Gewest	11,2	11,1	11,2	11,2

Bron: Stadsmonitor 2014; Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ)

Wanneer we kijken naar het huishoudtype waarin deze kinderen leven, dan zien we dat er een opvallend verschil is tussen één- en tweeoudergezinnen. 5,8% van de kinderen die leven in een tweeoudergezin leven in een gezin zonder betaald werk. Bij de kinderen in een eenoudergezin ligt dat aandeel bijna 6 keer hoger (32,3%). Een tendens die ook op te merken is in de andere centrumsteden, hoewel het verschil tussen één- en tweeoudergezinnen nergens zo groot is als in Aalst.

Aandeel kinderen in een gezin zonder betaald werk per huishoudtype (januari 2013)

	Kind in een tweeoudergezin	Kind in een eenoudergezin
Aalst	5,8	32,3
Kortrijk	8,1	31,6
Mechelen	10,8	31,2
Sint-Niklaas	9,6	31,5
Totaal 13 steden	10,9	36,7
Vlaams Gewest	6,3	29,1

Bron: Stadsmonitor 2014; Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ)

3. KWALITEIT VAN DE DIENSTVERLENING

3.1. Ervaringen van de doelgroep

Uit gesprekken met mensen in armoede blijkt dat ze zich niet altijd gehoord of begrepen voelen door de hulpverleners; hulpverleners nemen/hebben te weinig de tijd om te luisteren naar onderliggende vragen. Men komt terecht bij een hulpverlener met een specifieke hulpvraag. De hulpverlener heeft dan vooral oog voor deze specifieke vraag. Dikwijls wordt de volledige gezinscontext, en mogelijks bijhorende problemen, buiten beschouwing gelaten. Voor deze andere vragen moet men dan op zoek gaan naar andere hulp. Men heeft het gevoel dat men zelf alles moet achterna lopen. Er is dus zonder twijfel nood aan een integrale hulpverlening t.a.v. gezinnen die langdurige begeleiding of ondersteuning nodig hebben.

Niet alle hulp- of dienstverleners waar de doelgroep mee in contact komt begrijpen wat het is om in kansarmoede te leven. Ouders hebben vaak het gevoel dat zij als 'schuldige' gezien worden voor alle problemen binnen het gezin. Er is weinig erkenning voor de stappen naar hulp die ze zelf gezet hebben.

“Je wordt gezien als slechte moeder, terwijl je alles doet, je hulp zoekt, maar er geen vindt... Het is echt frustrerend, ik bel overal naartoe...maar geen hulp”.

Het zou waardevol zijn mochten alle hulpverleners en onthaalmedewerkers de nodige vorming krijgen zodanig dat zij beter inzicht krijgen in de leefwereld van mensen in kansarmoede. Daarenboven dient er voldoende aandacht te zijn voor specifieke doelgroepen (bv. generatie-armen, eenoudergezinnen, tienermoeders, gefailleerde ondernemers, ...) die extra drempels ervaren en een meer maatgerichte aanpak vereisen. Ook de inschakeling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting en/of een bevraging van het cliënteel kan tot nieuwe inzichten leiden.

Zowel tijdens de interviews als tijdens de Oudergroep van de Vierdewereldgroep 'Mensen voor Mensen' komt ook heel sterk het belang van een 'warm' onthaal naar voren. De drempel naar hulp- en dienstverlening is vaak hoog voor de doelgroep. Vele mensen in armoede zijn, vanwege eerdere negatieve ervaringen, bang van diensten. Men weet ook vaak niet welke papieren men nodig heeft, wat er van hen verwacht zal worden, hoe mensen hen gaan bekijken als ze om hulp vragen, enz. Het is moeilijk voor hen om de stap naar de hulpverlening te zetten. Het is belangrijk dat ze zich welkom voelen en dat er bv. een 'bekend' gezicht of een vaste vertrouwenspersoon aanwezig is. Voor mensen in kansarmoede is het bovendien noodzakelijk dat ze hun verhaal in alle discretie kunnen doen en dat er voldoende tijd wordt uitgetrokken om naar hen te luisteren. Hulpverleners dienen best achteraf te informeren bij de cliënt naar hoe bepaalde contacten met andere diensten/organisaties verlopen zijn.

Uit de verschillende interviews blijkt dat er vaak een gebrek is aan transparantie, communicatie, samenwerking en afstemming tussen de verschillende hulpverleners die een bepaald gezin/cliënt begeleiden. Ouders worden niet op de hoogte gehouden van de stand van zaken van hun dossier. In

sommige gevallen is het lang wachten op beslissingen (bv. Jeugdrechtbank) terwijl er in tussentijd geen ondersteuning is en de situatie mogelijks nog escaleert. Ouders vinden geen houvast, verliezen vertrouwen in de hulpverlening en voelen zich machteloos.

“Het is niet normaal. Je staat machteloos. Ik krijg niets van info over mijn kind”

Soms heeft de doelgroep het gevoel dat hen oplossingen verplicht worden opgelegd die ze eigenlijk niet willen. Het is belangrijk voldoende te communiceren met de cliënt over waarom bepaalde beslissingen worden genomen. Mogelijks kan er ook bekeken worden of er geen andere oplossingen mogelijk zijn waar de cliënt zich wel beter bij voelt.

We merken dat mensen niet altijd op de hoogte zijn van waar men met sommige vragen/problemen terecht kan. De hulpverleners hebben niet altijd de nodige kennis van de sociale kaart; soms wordt er zelfs foutieve informatie meegegeven waardoor mensen bepaalde rechten mislopen.

“Ik ben op zoek naar een sociale woning. Mijn maatschappelijk werker vertelde me echter dat het nog geen zin heeft om me in te schrijven. Ik kom toch niet in aanmerking omdat ik nu geen Nederlands ken.”

De doelgroep wordt geconfronteerd met tal van ingewikkelde administratieve procedures. Het is niet evident om deze procedures op eigen houtje te doorlopen, velen kunnen administratieve ondersteuning gebruiken. Uit onze bevraging blijkt dat sommigen wel en anderen geen aanspreekpunt hebben om administratieve ondersteuning te verkrijgen. Waar men ondersteuning krijgt is ook heel versnipperd over het grondgebied en vaak is het niet de core business van een organisatie. Het hangt dus dikwijls af van de goodwill van een individuele hulpverlener om de cliënt hiermee te helpen. Hierdoor lopen heel wat cliënten hun rechten mis. Het zou makkelijk zijn mocht er een laagdrempelig en centraal aanspreekpunt zijn waar men terecht kan voor allerhande administratieve vragen.

Aansluitend hierbij is het belangrijk dat er wordt ingezet op administratieve vereenvoudiging, zonder daarbij de digitale kloof uit het oog te verliezen. Vandaag wordt er vanuit de dienstverlening veelal gecommuniceerd via websites, nieuwsbrieven e.d. Uit de interviews blijkt dat slechts weinigen hierdoor de weg vinden naar de hulp- of dienstverlening die ze nodig hebben. Velen hebben geen computer of internet. Bovendien zijn velen niet op de hoogte van de bestaande papieren informatiedragers. Ze moeten beroep doen op sociale contacten, als ze die al hebben, om hulp te vinden. Hoewel goed bedoeld krijgen ze hierdoor vaak onjuiste of onvolledige informatie waardoor velen toch nog hun sociale rechten mislopen. Een duidelijke communicatie op maat van de doelgroep is wenselijk.

Hierboven gaven we al aan dat vele gezinnen het gevoel hebben dat ze zelf alle hulp moeten zien te vinden. Uit de interviews blijkt dat ze het zouden waarderen als de hulpverlener hen zelf zou aanspreken over bepaalde problemen/rechten zodat ze er niet steeds zelf moeten achter vragen. Het proactief opsporen van mensen die recht hebben op sociale ondersteuning en hulpverlening en automatische rechtentoekenning leunt hierbij aan. O.a. het contact met lokale

middenveldorganisaties, aanwezigheid op buurtactiviteiten, vroege toeleiding naar andere dienst- of hulpverlening (bv. via energiegel, onderwijs, ...) kan hierbij een belangrijke rol spelen alsook het investeren in nazorg. Nazorg kan er immers voor zorgen dat er tijdig ingegrepen wordt wanneer nieuwe moeilijkheden zich voordoen bij een ex-cliënt waardoor escalatie tot vergaande probleemsituaties kan voorkomen worden.

3.2. Visie van de lokale actoren

Over de verschillend levensdomeinen heen stelden we binnen de verschillende rondetafels een aantal overlappende bevindingen vast met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening. Zo werd aangehaald dat de hulp- en dienstverlening zich meestal focust op symptomen en problemen. Er is te weinig aandacht voor achterliggende oorzaken en factoren, hetgeen een structurele en duurzame aanpak van armoede in de weg staat.

Uit de verschillende rondetafels met de lokale actoren kwam meermaals aan bod dat er te weinig inzicht is binnen de hulp- en dienstverlening in de leefwereld van mensen in kansarmoede. Maar al te vaak vertrekken we van het eigen denkkader, dat vnl. stoelt op middenklasse waarden en normen, in plaats van te vertrekken van de beleving van de gezinnen in kansarmoede. De doelgroep voelt zich hierdoor dikwijls beoordeeld en veroordeeld, met gevoelens van schaamte en wantrouwen tot gevolg. De lokale actoren zijn het erover eens dat er meer openheid moet komen vanuit de dienstverlening waarbij de waardigheid en de krachten van mensen voorop staan. Het scheppen van vertrouwen is hierbij van cruciaal belang.

Tijdens de rondetafels werd aangehaald dat de doelgroep vaak niet op de hoogte is van hun rechten en/of van het bestaande dienstverleningsaanbod. Met de gebruikelijke communicatiekanalen bereiken we de doelgroep meestal niet. Hoewel de digitalisering heel wat voordelen biedt, dienen we er ons van bewust te zijn dat er ook in Aalst een digitale kloof is. Bij kansarme gezinnen is het daarom belangrijk dat we inzetten op eenvoudige en duidelijke communicatie op maat. Niet alleen schriftelijke communicatie, maar zeker ook mondelinge communicatie speelt hierbij een belangrijke rol.

Een goede communicatie op maat van de doelgroep is natuurlijk niet genoeg opdat de doelgroep haar sociale rechten ten volle kan benutten. Momenteel ervaart men ook op andere vlakken drempels naar de dienstverlening. Zo zijn ingewikkelde (administratieve) procedures kering en inslag in de hulpverlening; hetgeen veel tijd en inzet vraagt van de cliënt en de hulpverlener. De dienstverlening is ook niet altijd voldoende toegankelijk voor de doelgroep; denken we maar aan te beperkte openingsuren of een beperkte bereikbaarheid van sommige diensten. Het proactief opsporen van de doelgroep en automatische rechtentoekenning kunnen bijzonder drempelverlagend werken.

Het hulp- en dienstverleningsaanbod in Aalst is zonder twijfel uitgebreid te noemen. Verschillende actoren leveren op tal van domeinen zeer waardevol werk in het kader van (kinder)armoedebestrijding. Niettemin stellen we vast dat het hulpaanbod ook enorm versnipperd is. Mensen in kansarmoede moeten vaak van hot naar her lopen om hun sociale rechten te doen gelden waardoor die vaak door de bomen het bos niet meer zien. De aanwezigheid van een centrale steun- of vertrouwensfiguur doorheen het begeleidingstraject van de cliënt wordt meermaals aangeduid als mogelijke oplossing.

Het versnipperde dienstverleningslandschap heeft niet alleen gevolgen voor de doelgroep, maar ook voor de hulp- en dienstverleners. Binnen het werkveld weet men niet altijd goed meer wie welke diensten aanbiedt. Het ontbreekt aan een overzicht van de sociale kaart in Aalst, waardoor het ook moeilijker wordt om de dienstverlening onderling af te stemmen en om cliënten gericht te kunnen doorverwijzen. De lokale actoren geven aan dat er daarenboven vaak wijzigingen zijn in het gevoerde beleid en de bestaande wetgeving. Het is belangrijk dat ook hierover uniform en tijdig gecommuniceerd wordt naar de lokale actoren zodat men de eigen dienstverlening hierop kan afstemmen.

Tot slot wijzen de rondetafels uit dat het belangrijk is dat er vanuit het beleid bewust rekening gehouden wordt met de doelgroep. Veelal wordt er bij het nemen van beleidsbeslissingen te weinig of geen aandacht besteed aan de mogelijke gevolgen voor mensen in kansarmoede. De invoering van een lokale armoedetoets wordt door de lokale actoren dan ook naar voren geschoven als belangrijk beleidsinstrument in de strijd tegen (kinder)armoede.

4. INKOMEN EN MATERIEEL WELZIJN

4.1. Kwantitatieve analyse

Fiscale inkomens beneden de kritische grens

Om financiële armoede te kunnen bestrijden is het belangrijk dat mensen kunnen beschikken over een menswaardig inkomen. Als we kijken naar de individuele aangiftes dan zien we dat in Aalst 17,5 % onder de kritische grens van 10 000 EUR ligt. Voor gemeenschappelijke aangiftes ligt 11,0 % onder de kritische grens van 20 000 EUR. Aalst heeft hiermee het laagste aandeel aangiftes onder de kritische grens in vergelijking met de andere centrumsteden.

Aandeel aangiftes onder de kritische grens, inkomstenjaar 2012, in %

	aandeel individuele aangiftes onder 10 000 EUR	aandeel gemeenschappelijke aangiftes onder 20 000 EUR
Aalst	17,5	11,0
Kortrijk	21,1	12,7
Mechelen	19,4	14,0
Sint-Niklaas	19,4	12,8
Totaal 13 steden	20,2	14,7
Vlaams Gewest	20,1	12,0

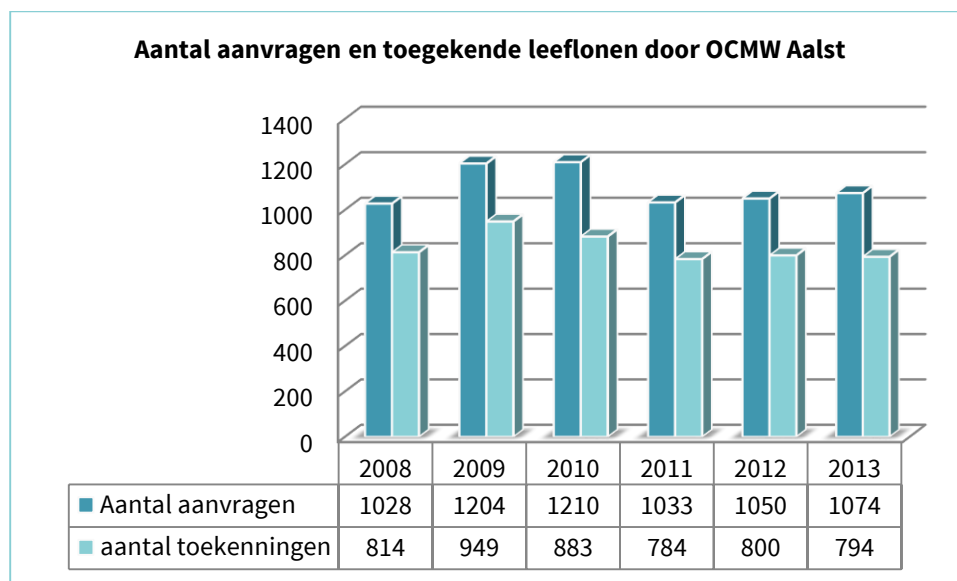
Bron: Stadsmonitor 2014; Algemene Directie Statistiek – FOD Economie, K.M.O, Middenstand en Energie

Financiële ondersteuning door OCMW

Iedereen heeft recht op maatschappelijke integratie. Het OCMW beschikt over verschillende financiële instrumenten die kunnen ingezet worden wanneer mensen geen inkomen kunnen verwerven uit arbeid en geen aanspraak kunnen maken op een sociale uitkering.

In 2013 werden 1 074 aanvragen leefloon door het OCMW van Aalst verwerkt, waarvan 794 personen effectief een leefloon kregen uitbetaald voor een totaalbedrag van 3 001 120 EUR.

555 personen kregen daarenboven eenmalige steun voor punctuele uitgaven (bv. leefgeld in afwachting van uitbetaling leefloon of pensioen, zorgkosten, huisvestingskosten, ...). 26 Personen konden ook rekenen op maandelijkse steun (=uitzonderingsmaatregel). Tot slot kregen ook 328 personen een equivalent leefloon, waarbij het gaat om 141 nieuwe toekenningen en 187 herzieningen of verlengingen. Het equivalent leefloon kan toegekend worden aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar waarbij er sprake is van een gelijkaardige behoeftige situatie.

Bron: OCMW-Aalst – jaarverslag 2013

Personen met overmatige schuldenlast

De schuldenlast in huishoudens is een belangrijke indicator van financiële armoede in onze stad. In 2013 had 3,5% van de volwassen inwoners van Aalst bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank minstens één geregistreerde wanbetaling voor een consumenten- of hypothecair krediet. Dit komt overeen met het gemiddelde in de 13 centrumsteden, maar ligt hoger dan het Vlaamse gemiddelde (2,5%). Het aandeel personen met wanbetalingen in Aalst is de afgelopen jaren nagenoeg stabiel gebleven.

% personen met wanbetalingen van 18 jaar en ouder

	2010	2011	2012	2013
Aalst	3,2	3,4	3,5	3,5
Kortrijk	2,8	2,7	2,7	2,7
Mechelen	3,1	3,1	3,1	3,0
Sint-Niklaas	2,9	2,9	3,0	3,0
Totaal 13 steden	3,3	3,3	3,4	3,5
Vlaams Gewest	2,4	2,4	2,5	2,5

Bron: Stadsmonitor 2014; Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België

Huishoudens met betalingsmoeilijkheden

In 2014 woont 11,2% van de inwoners van Aalst in een gezin met achterstallige betaling(en) voor huishuur/afbetaling van de woning, elektriciteit/water/gas/stookolie, aankopen op afbetaling of gezondheidsuitgaven. Dit is vergelijkbaar met het aandeel in vergelijkbare centrumsteden Kortrijk, Mechelen, Sint-Niklaas; doch ligt lager dan het gemiddelde van alle 13 centrumsteden (13,4%)

% Huishoudens met betalingsmoeilijkheden 2014	
Aalst	11,2
Kortrijk	10,3
Mechelen	11,3
Sint-Niklaas	11,8
Totaal 13 steden	13,4

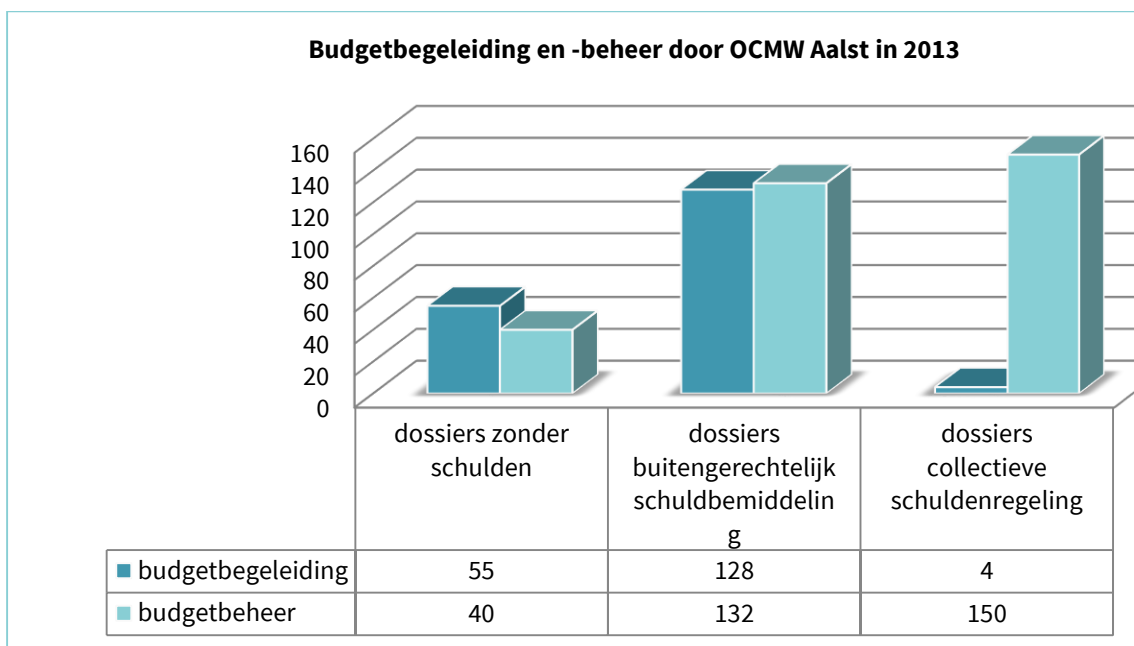
Bron: Stadsmonitor 2014

Betalingsmoeilijkheden komen het vaakst voor wanneer het gaat om kosten voor elektriciteit/water/gas stookolie. 8,5% van de Aalsterse inwoners hebben minstens 1 achterstallige betaling voor deze rekeningen. Daarna volgen achterstallige betalingen op vlak van gezondheidsuitgaven (5,3%), afbetaling woning/huishuur (5,0%) en aankopen op afbetaling (4,3%). Een gelijkaardige vaststelling kunnen we ook in de andere centrumsteden doen.

Schuldhelpverlening

Sinds 2002 gebeurt schuldhelpverlening in Aalst door het lokale OCMW in samenwerking met het CAW. In 2013 waren er 428 nieuwe aanmeldingen, waarvan 107 kortlopende dossiers¹³. Het OCMW Aalst behandelde 187 budgetbegeleidingsdossiers. Bij 322 dossiers ging het om budgetbeheer.

¹³ Bij kortlopende dossiers eindigt de begeleiding in de intake-fase; Dit gebeurt wanneer de schuldenlast beperkt is, de huishoudelijke balans dermate positief is dat de schulden op redelijke termijn vereffend kunnen worden en de cliënt voldoende vaardigheden bezit om het afbetaalplan zelfstandig op te volgen.

Bron: OCMW-Aalst – jaarverslag 2013

Aanvullende materiële ondersteuning

Aanvullend op deze financiële ondersteuning biedt het OCMW van Aalst ook reductiekaarten en maaltijdbons aan voor de twee sociale restaurants in Aalst. In 2013 waren er 8 971 geregistreerde reductiekaarten sociaal tarief (3,50 EUR per maaltijd), 4 334 reductiekaarten met tussentarief (5,50 EUR per maaltijd) en 4 383 gratis maaltijdbons.

In samenwerking met CAW Oost-Vlaanderen organiseerde het OCMW van Aalst ook voedselhulpverlening in 2014 onder de vorm van de bedeling van voedselpakketten. Gemiddeld ontvangen 750 gezinnen maandelijks een voedselpakket.

Op 29 september 2015 werd de voedselhulpverlening via voedselpakketten vervangen door de sociale kruidenier. De kruidenier is meerdere dagen per week open waardoor er sneller voedsel kan bedeed worden. Dankzij het afsprakensysteem moeten de mensen niet meer aanschuiven en kunnen ze samen met de begeleider het aanbod overlopen. Onbekende voedingswaren krijgen een naam en eventueel een uitleg en voor een aantal minder bekende producten heeft onze sociale kruidenier zelfs een paar voorbeeldreceptjes. Maar de sociale kruidenier is veel meer dan een kwaliteitsvol alternatief voor voedselbedeling. Het is ook een belangrijke ontmoetingsplaats. Mensen die het financieel moeilijker hebben, willen we via de sociale kruidenier uit hun sociaal isolement halen. Door zelf te winkelen, komen ze lotgenoten tegen, vinden ze een luisterend oor en krijgen ze bijvoorbeeld tips over gezond

eten en recepten. Ze versterken daarmee hun sociale netwerk. Bij de opening van de sociale kruidenier beschikten 430 gezinnen over een tijdelijk lidmaatschap sociale kruidenier.

4.2. Kwalitatieve analyse

4.2.1. Ervaringen van de doelgroep

Tijdens de interviews geven de gezinnen aan dat het niet makkelijk is om financieel de eindjes aan mekaar te knopen. De opvoeding van de kinderen in het gezin brengt heel wat kosten met zich mee.

Wanneer je kinderen hebt, heb je heel veel materiële dingen nodig (babyuitzet, kledij, schoolbenodigdheden, luiers, melkpoeder...). Voor een gezin betekent dit een hele hap uit het gezinsbudget. Tijdens verschillende interviews werd aangehaald dat het moeilijk is om al deze dingen te bekostigen, zeker wanneer kinderen nog heel jong zijn is de financiële druk hierdoor zwaar.

“Ze groeien zo snel, ze hebben dikwijls nieuwe kleren nodig. En dan nog melk en luiers, het kost allemaal zo veel. Het is moeilijk dit allemaal te betalen”

“Wanneer je meerdere kinderen hebt, heb je heel wat spullen nodig. Gelukkig krijg ik ondersteuning via het OCMW. Met kleine kinderen weet je ook nooit welke kosten je te wachten staan. Vaak wordt je geconfronteerd met onverwachtse rekeningen, bv. als de kinderen ziek worden.”

Daarenboven blijkt dat kinderen die het financieel moeilijk hebben vaak gepest worden door andere kinderen omdat ze bv. niet de nieuwste kledij hebben. Het minderwaardigheidsgevoel dat hieruit voortvloeit neem men mee in het latere leven.

“Ik werd als kind gepest op school... vanwege financiële redenen... We waren met vijf thuis, zowel mijn mama als papa werkten niet, je kan wel raden wat we allemaal misten”.

De gezinnen geven aan dat ze hun kinderen alle kansen willen geven, niet alleen op vlak van onderwijs, materieel welzijn, maar ook bv. op vlak van vrije tijd. Dit is evenwel niet altijd betaalbaar voor de gezinnen. Bv. schoolkosten (boeken en andere benodigdheden) lopen hoog op, lidmaatschap van vereniging of deelname aan lessen is duur, ...

“Ik ben maar tot mijn twaalf jaar naar school geweest. Ik wil voor mijn kinderen een andere toekomst. Ik wil hen geven wat ik nooit gehad heb. Maar het is moeilijk, schoolreizen en zo... er volgt altijd een rekening”.

Sommigen zitten in schuldbeheer of hebben een collectieve schuldenregeling. Zij krijgen wekelijks een vast bedrag om rond te komen. Dit weekbudget is vaak zeer krap. Met bv. Sint-Maarten of Kerstmis is er weinig ruimte om iets te kopen voor de kinderen. Ouders ervaren dit als extra pijnlijk en vinden het ook moeilijk om dit uit te leggen aan de kinderen. Het zou fijn zijn mocht voor dergelijke uitzonderlijke momenten wat meer ruimte ingebouwd worden in de schuldenregeling.

“In het pleeggezin had mijn dochtertje veel luxe: elke week een cadeautje, dure kledij en schoenen... Wij kunnen haar dat niet geven. Het is moeilijk om dit uit te leggen. Ze begrijpt niet waarom deze dingen niet kunnen bij ons... ze is ook nog zo jong.”

Enkele gezinnen geven aan dat de bedeling van voedselpakketten een welkome hulp is. Wel vinden ze het spijtig dat de samenstelling niet aangepast is aan hun eigen situatie. Er is ook weinig variatie wat betreft de samenstelling van het pakket. Het vooruitzicht van een sociale kruidenier met meer keuzevrijheid wordt positief onthaald. Enkele ouders geven aan dat het fijn zou zijn mocht er een aanbod zijn van vers fruit of groenten. Dit zijn dingen die het gezin zich vaak moet ontfeggen in de winkel. Velen willen wel gezond koken voor de kinderen, maar het is financieel niet altijd haalbaar.

“Ik sta dikwijls in de winkel met het idee van dit of dat te maken. Maar als ik dan kijk naar de prijs van groenten, fruit, ... moet ik dikwijls tegen mezelf zeggen “deze week gaat het niet lukken”. ”

4.2.2. Visie van de lokale actoren

Vanuit de ervaringen van de lokale actoren blijkt dat het huidige basisinkomen nog steeds te laag is om menswaardig te kunnen leven; het gaat hierbij niet alleen om de hoogte van de uitkeringen, maar zeker ook om de laagste lonen en pensioenen. Het inkomen ligt voor gezinnen in kansarmoede vaak lager dan de maandelijkse vaste kosten, zoals huur- en energiekosten. Er wordt bv. bij leefloon ook geen rekening gehouden met het aantal kinderen in het gezin. Voor deze gezinnen is het meestal overleven om de andere kosten (voeding, onderwijs, gezondheid, ...) te kunnen betalen. De nood aan aanvullende steun van het OCMW ligt hierdoor hoog.

5. WERK EN ACTIVERING

5.1. Kwantitatieve analyse

Werkloosheidsgraad

In 2014 waren er gemiddeld 3 479 niet werkende werkzoekenden in Aalst; een stijging van 5,07% t.o.v. 2013 wanneer er gemiddeld 3 311 niet werkende werkzoekenden waren. Dit komt overeen met een werkloosheidsgraad, hetgeen het aandeel niet-werkende werkzoekenden in de beroepsbevolking weergeeft, van 8,85%. Dit is vergelijkbaar met de werkloosheidsgraden van andere vergelijkbare centrumsteden. De werkloosheidsgraad is nagenoeg gelijk bij mannen (9,05%) en vrouwen (8,63%).

Werkloosheidsgraad (%) - jaargemiddelde

	2013			2014		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Aalst	8,84	8	8,44	9,05	8,63	8,85
Kortrijk	8,23	7,86	8,06	8,21	7,94	8,09
Mechelen	10,6	8,2	9,48	11,12	8,61	9,96
Sint-Niklaas	9,22	9,06	9,14	9,64	9,47	9,57
Vlaanderen	7,45	7,52	7,48	7,85	7,91	7,87

Bron: VDAB - Arvastat

Langdurige werkloosheid

Van de 3 479 niet werkende werkzoekenden zijn de meesten (1 897 NWWZ of 54,53%) nog geen jaar werkloos. 26,73% (930 NWWZ) of meer dan 1 op 4 van de niet werkende werkzoekenden zijn langer dan 2 jaar werkloos.

50,75% van de niet werkende werkzoekenden is laaggeschoold. 35,23% is middengeschoold en 14,02% is hooggeschoold. Laaggeschoolden lopen tevens het meeste kans om langdurig werkloos te zijn. 63,37% van de niet werkende werkzoekenden die langer dan 2 jaar werkloos zijn is immers laaggeschoold.

werkloosheidsduur naar studieniveau (Aalst - jaargemiddelde 2014)

	Laaggeschoold		Middengespoold		Hooggeschoold		
< 1 jaar	842	44,39%	736	38,80%	319	16,82%	1 897
1 tot 2 jaar	333	51,07%	238	36,50%	80	12,27%	652
>= 2 jaar	590	63,37%	252	27,07%	89	9,56%	931
TOTAAL	1 766	50,75%	1 226	35,23%	488	14,02%	3 480

Bron: VDAB - Arvastat

De grootste groep niet werkende werkzoekenden zijn tussen de 25 en 50 jaar (55,10%), 25,55% van de niet werkende werkzoekenden is 50 jaar of ouder en 19,37% is jonger dan 25 jaar. Bij de langdurig werklozen (langer dan 2 jaar werkloos) valt het op dat de 50-plussers sterk vertegenwoordigd zijn (54,52%) t.o.v. 38,06% bij 25 tot 50-jarigen en 7,42% bij -25-jarigen.

werkloosheidsduur naar leeftijd (Aalst - jaargemiddelde 2014)

	< 25 jaar		25 tot 50 jaar		>= 50 jaar		
< 1 jaar	488	25,72%	1 172	61,78%	237	12,49%	1 897
1 tot 2 jaar	117	17,97%	391	60,06%	144	22,12%	651
>= 2 jaar	69	7,42%	354	38,06%	507	54,52%	930
TOTAAL	674	19,37%	1 917	55,10%	889	25,55%	3 479

Bron: VDAB - Arvastat

Jongerenwerkloosheid

Ook in Aalst is de jongerenwerkloosheid de afgelopen jaren aan een opmars bezig. In 2013 waren 19,9% van de niet werkende werkzoekenden jonger dan 25%, hetgeen een opmerkelijke stijging is t.o.v. 13,4% in 2008.

16% van de jongeren, tussen 18 en 22 jaar, die wonen in Aalst verlaat het secundair onderwijs zonder kwalificatie. Dit is een belangrijke risicofactor om in werkloosheid terecht te komen. We komen hier later op terug bij het levensdomein 'opvoeding en onderwijs'.

Spanningsratio

De verhouding (ratio) tussen het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) en het aantal openstaande vacatures geeft een duidelijk beeld van de krapte op de arbeidsmarkt. In 2013 waren er in Aalst gemiddeld 290 openstaande vacatures voor 3 311 niet werkende werkzoekenden. Hetgeen overeenstemt met een spanningsratio van 11,4%. Deze spanningsratio ligt beduidend hoger dan de

Vlaamse Spanningsratio (5,6%) en de Spanningsratio in vergelijkbare centrumsteden Kortrijk (2,1%), Mechelen (3,9%) en Sint-Niklaas (5,5%).

Spanningsratio, gemiddelde januari-december

	2012	2013
Aalst	7,5	11,4
Kortrijk	1,8	2,1
Mechelen	3,1	3,9
Sint-Niklaas	4,8	5,5
13 steden	4,3	5,4
Vlaanderen	4,5	5,6

Bron: VDAB - Arvastat

Tewerkstelling binnen de sociale economie

Het hebben van een job is een belangrijke hefboom inzake armoedebestrijding. Niet iedereen kan echter terecht in de reguliere economie; voor hen is een aangepaste tewerkstelling op basis van de individuele noden en competenties wenselijk. De sociale economie vervult hierbij een belangrijke rol.

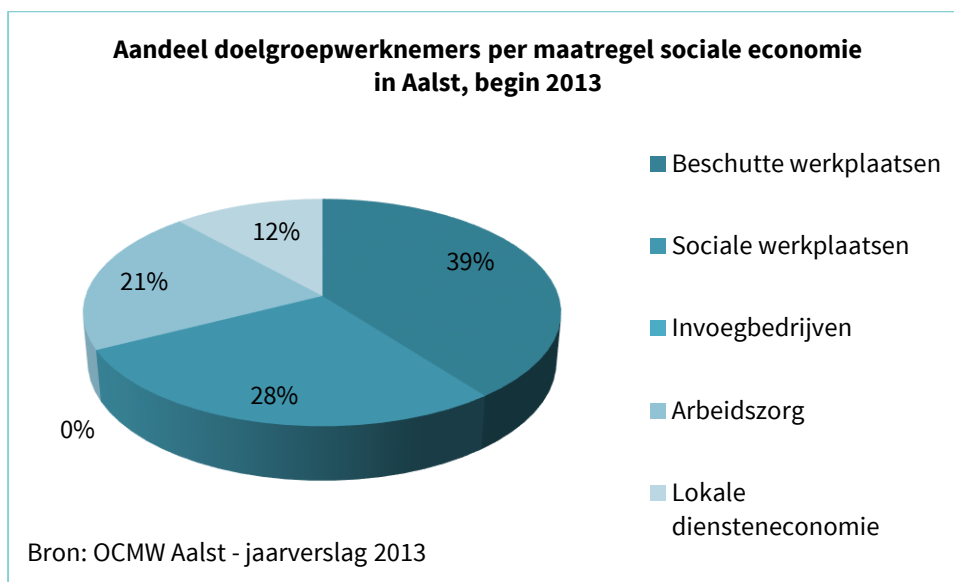
In Aalst werden er begin 2013 in totaal 283 doelgroepwerknemers tewerkgesteld binnen de sociale economie; dit komt overeen met 5,5 tewerkgestelde doelgroepwerknemers per 1 000 inwoners tussen de 18 en 65 jaar oud. Hoewel er een lichte stijging is van het aantal tewerkgestelde doelgroepwerknemers (8 meer t.o.v. 2012) ligt tewerkstelling binnen de sociale economie beduidend lager dan in de andere centrumsteden (8,6%).

Aantal tewerkgestelde doelgroepwerknemers per 1.000 inwoners tussen 18 en 65 jaar

	2012	2013
Aalst	5,4	5,5
Kortrijk	5,5	5,4
Mechelen	9	8,9
Sint-Niklaas	7,2	7,5
Totaal 13 steden	8,6	8,6
Vlaams Gewest	6	6,1

Bron: Stadsmonitor 2014; Monitor Werk en Sociale Economie van het Departement Werk en Sociale Economie

De meeste doelgroepwerknemers worden in Aalst tewerkgesteld in de Beschutte Werkplaatsen (39%) gevolgd door de Sociale Werkplaatsen (28%), Arbeidszorg (21%) en lokale diensteneconomie (12%). In Aalst zijn er geen tewerkstellingen binnen een invoegbedrijf.

Randvoorwaarden voor tewerkstelling

Kennis van de Nederlandse taal verhoogt de kans op het vinden van een job. Wanneer we kijken naar de kennis Nederlands van de niet-werkende werkzoekenden valt het op dat bijna 1 op 5 of 19,32% geen of beperkte kennis Nederlands heeft.

Kennis Nederlands van de niet-werkende werkzoekenden (eind december 2014)

	niet	In beperkte mate	Goed	Zeer goed	Totaal
aantal NWWZ	137	531	1 140	1 650	3 458
%	3,96%	15,36%	32,97%	47,72%	100,00%

Bron: VDAB en SERR/RESOC Zuid-Oost-Vlaanderen

Toegankelijke en betaalbare mobiliteit blijkt in de praktijk een belangrijke randvoorwaarde. Dit is immers noodzakelijk om zich te kunnen verplaatsen van en naar het werk. 92,8% van de Aalsterse inwoners woont binnen 500m loopafstand van openbaar vervoer met minimum-frequentie op een weekdag. Ook op zaterdag ligt de basismobiliteit hoog met 94,5%. Op zondag is het aandeel inwoners dat woont binnen 500m loopafstand van openbaar vervoer met minimum-frequentie aanzienlijk lager (55,7%). 78,5% van de inwoners van Aalst gaven in 2014 ook aan tevreden te zijn over de aanwezigheid van haltes openbaar vervoer in de buurt. (Bron: Stadsmonitor 2014).

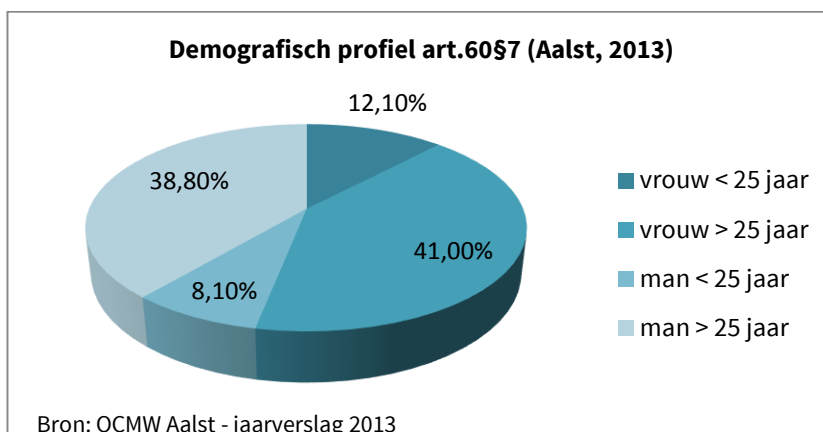

Tot slot is ook het beschikbaar zijn van kinderopvang een belangrijke randvoorwaarde voor de tewerkstelling van ouders met jonger kinderen. We gaan dieper in op het thema kinderopvang bij het levensdomein 'opvoeding en onderwijs'.

Activeringsbeleid OCMW

Het is de opdracht van het OCMW om het recht op maatschappelijke integratie te verzekeren. Het OCMW doet dit door, samen met de cliënt, te zoeken naar een passende tewerkstelling en/of door het uitkeren van een leefloon al dan niet gecombineerd met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. In het kader hiervan kan het OCMW mensen tewerkstellen via artikel 60§7. In 2013 waren er bij OCMW Aalst 200 tewerkstellingen via art. 60§7, een sterke stijging t.o.v. 2010 wanneer er 155 tewerkstellingen art. 60§7 waren in Aalst. Deze mensen werden voornamelijk ingeschakeld op werkvloeren binnen vzw's (48%), het OCMW (34,5%) en het lokaal bestuur (16,5%). Van de mensen die hun traject art.60§7 volledig doorliepen stroomde 27,1% door naar een reguliere job; 1,7% stroomde door naar een opleiding. Een aanzienlijk aandeel, maar liefst 71,2% kwam echter terug terecht in de werkloosheid.

Wanneer we kijken naar het demografisch profiel van de mensen die door OCMW Aalst werden tewerkgesteld via art. 60§7 dan zien we dat de tewerkstelling van mannen (46,9%) en vrouwen (53,1%) redelijk in balans is. 20,2 % van de tewerkstellingen art. 60§7 betreft mensen jonger dan 25 jaar, dit is een stijging t.o.v. 2012 toen het aandeel -25 jarigen 16,8% betrof. Bij uitsplitsing van de doelgroep naar geboorteland zien we dat 33,0% van de personen die tewerkgesteld werden met art. 60§7 geboren zijn in België; 32,0% werd geboren in zwart Afrika. 11,0% is afkomstig uit het voormalig Oostblok (niet-EU), 9,0% uit Rusland en ex-sovjet landen en 6,0% is geboren in een EU-land.

Specifiek naar jongeren toe ondersteunde het OCMW Aalst 24 studenten bij hun zoektocht naar werk tijdens de zomermaanden. In samenwerking met Leerpunt Zuid-Oost-Vlaanderen konden 12 leefloongerechtigden jonger dan 25 jaar deelnemen aan een attitude- en oriëntatiecursus.

Tot slot stelde het OCMW, met ondersteuning van het Europees Sociaal Fonds, ook een werkvloer ter beschikking aan 56 jongeren uit het deeltijds onderwijs in het kader van een brugproject. Met een brugproject wordt deeltijds onderwijs gecombineerd met ervaring op de werkvloer, met als doel dat deze jongeren later makkelijker hun weg vinden naar de arbeidsmarkt en zo te vermijden dat kinderen uit kansarme gezinnen in de vicieuze cirkel van armoede terecht komen. Naar analogie met de brugprojecten stelt de Stad Aalst jaarlijks een vast contingent van 8 werkvloeren ter beschikking van jongeren in het kader van een beroepsinlevingsovereenkomst (BIO-project); zo werden er in 2014 in totaal 12 jongeren tewerkgesteld. De beschikbare werkvloeren worden steeds gelijk en netoverschrijdend verdeeld over de twee Centra voor Leren en Werken in Aalst, CLW 'Dender' en CLW VTI 'De Kering'.

5.2. Kwalitatieve analyse

5.2.1. Ervaringen van de doelgroep

We merken dat veel mensen een job willen vinden die bij hen past. Diegenen die aan het werk zijn halen er voldoening uit. Ze zien het als een belangrijke stap om uit hun vaak benarde situatie te geraken.

“Ik vind het belangrijk om te werken. Ik wil niet in deze situatie blijven zitten, werken helpt me eruit te geraken. Ik wil vooruit in het leven. Ik zou, als mijn kinderen wat groter zijn, ook graag nog een opleiding volgen om me op te werken... Thuisverpleegkunde lijkt me wel wat. Het is natuurlijk veel avond- en weekendwerk, dus ik weet nog niet hoe ik dat kan combineren met mijn kindjes, maar dat zou ik graag doen ja.”

Niet iedereen weet echter hoe men aan de zoektocht naar een job moet beginnen. Ze ervaren immers vaak problemen (gezondheidsproblemen, laaggeschooldheid, geen of beperkte kennis Nederlands, geen opvang voor de kinderen, ...) waardoor de zoektocht naar een job bemoeilijkt wordt. Ook emotionele drempels spelen mee.

“Moest ik kunnen veranderen van werk, direct... Maar ik durf niet. Met de gezondheidstoestand van mijn zoon ben ik regelmatig eens buiten strijd, zou een andere werkgever daar wel begrip voor hebben?”

Kortom, er is nood aan integrale begeleiding op maat op weg naar duurzame tewerkstelling waarin aan werk-, armoede- en welzijnsproblemen gewerkt wordt.

Het is niet voor iedereen mogelijk om binnen het regulier economisch circuit aan de slag te gaan. Er dient geïnvesteerd te worden in een verhoogd tewerkstellingsaanbod voor kansengroepen onder meer d.m.v. de verder uitbouw van sociale economie. Ook de uitbouw van een lokale vrijwilligerswerking is zeer belangrijk. Niet alleen is vrijwilligerswerking waardevol voor de maatschappij, maar ook voor de vrijwilliger zelf. Want vrijwillig je ergens voor inzetten geeft waardigheid, geeft het gevoel iets te betekenen.

De doelgroep ervaart ook bijkomende obstakels die het voor hen moeilijk maken om aan de slag te gaan.

Binnen de doelgroep zijn er heel wat alleenstaande ouders. Zij staan er meestal alleen voor met de kinderen. Ze kunnen niet of slechts in beperkte mate rekenen op familie of vrienden om de kinderen eens op te vangen. Dit staat vaak in de weg van het vinden van werk of het volgen van een opleiding. Dikwijls moet men wachten vooraleer men een kinderopvang vindt. Bovendien beantwoordt het reguliere aanbod kinderopvang onvoldoende aan de vraag van sommige ouders, bv. wanneer ze 's avonds les moeten volgen of wanneer men werkt in ploegen of in het weekend.

“Ze verstaan niet dat ik niet naar de Nederlandse les kan gaan of kan gaan werken. Maar ik sta er alleen voor met twee kleine kinderen. Ik kan niet rekenen op familie of vrienden en mijn kinderen kunnen vanwege hun ziekte ook niet naar de crèche gaan. Ik heb er hierdoor gewoon geen tijd voor. Ik zal pas naar de Nederlandse les kunnen gaan, wanneer mijn kinderen naar school gaan.”

Tijdens de interviews blijkt dat velen niet beschikken over een wagen (of zelfs niet over een fiets), hierdoor zijn ze afhankelijk van het openbaar vervoer om zich te verplaatsen. Het openbaar vervoer met de bus in en rond de stad Aalst blijft beperkt (op bepaalde uren of in het weekend) en weinig flexibel, zeker voor de meest kwetsbare doelgroepen zoals kortgeschoolden die vaak buiten de gewone kantooruren werken en net wél afhangen van het openbaar vervoer.

Tot slot blijkt voor vele mensen van allochtone origine de beperkte kennis van de Nederlandse taal een grote drempel naar werk. Velen willen heel graag aan de slag gaan. Ze hebben dikwijls al een eerste cursus Nederlands achter de rug, maar dit blijkt onvoldoende om werk te vinden. De cursussen in Aalst zijn volgens de deelnemers ook snel bezet en het is niet mogelijk voor iedereen om zich naar een andere gemeente te verplaatsen. Dit heeft niet alleen te maken met mobiliteit. Omdat ze er dikwijls alleen voor staan met de kinderen moet het mogelijk zijn om de kinderen te kunnen brengen en af te halen op school / de kinderopvang, en dit is veel moeilijker wanneer ze buiten de stad les moeten volgen.

5.2.2. Visie van de lokale actoren

De lokale actoren zijn het erover eens dat er een grote nood is aan aangepast duurzaam werk voor de doelgroep. In het regulier economisch circuit stoten mensen in kansarmoede op vele drempels. De verwachtingen van werkgevers liggen hoog waarbij doorgaans de focus ligt op diploma-vereisten en eerdere werkervaringen. De bereidheid om mensen met een laag diploma en zonder werkervaring tewerk te stellen ontbreekt vaak. Er is daarenboven een groot aanbod aan hooggeschoolden waardoor er een watervalstelsel in de arbeidsmarkt ontstaat. Hooggeschoolden worden aangeworven voor jobs onder hun diploma-niveau, bijgevolg zijn er minder tewerkstellingskansen voor laaggeschoolden.

De doelgroep heeft reeds faalervaringen achter de rug en beschikt niet altijd over de nodige sociale vaardigheden om zichzelf goed 'te verkopen' tijdens een sollicitatiegesprek. We stellen daarenboven vast dat als men werk vindt; het dikwijls gaat om tijdelijke of interim jobs, waardoor men opnieuw blootgesteld wordt aan heel wat onzekerheid. De tewerkstelling van kansengroepen kan voor werkgevers echter ook voordelen opleveren; de lokale actoren geven echter aan dat veel werkgevers niet op de hoogte zijn van de bestaande tewerkstellingsmaatregelen. Meer gerichte communicatie en sensibilisering hieromtrent is nodig.

We dienen er ons ook bewust van te zijn dat een job in het reguliere circuit niet altijd haalbaar is voor de doelgroep omwille van fysieke en/of psycho-sociale problemen. Voor deze mensen is het belangrijk dat er voldoende aanbod is aan tewerkstelling op maat o.a. binnen de sociale economie.

De zoektocht naar een job verloopt voor mensen in kansarmoede veelal moeizaam; ze kunnen hierbij extra ondersteuning en begeleiding gebruiken om hen wegwijs te maken. Toch wordt tijdens de gesprekken met de lokale actoren uitdrukkelijk aangegeven dat het bij de doelgroep nooit alleen maar gaat om 'het vinden van een job'. Mensen in kansarmoede kampen meestal met problemen en drempels op andere levensdomeinen, wat dagelijks nog veel energie van deze mensen vraagt. Het is dan ook belangrijk dat er bij de begeleiding naar werk voldoende aandacht is voor maatgerichte begeleiding i.k.v. deze welzijnsproblemen en dit op het tempo van de cliënt. Het belang van nazorg, met o.a. begeleiding en coaching op de werkvloer, mag hierbij niet uit het oog verloren worden. Met andere woorden, een meer intensieve begeleiding is nodig, maar dit vraagt natuurlijk veel tijd, personeel en middelen.

Vooraleer men aan de slag kan gaan dienen er enkele randvoorwaarden voldaan te zijn; helaas stoot de doelgroep hier eveneens op moeilijkheden. Zo hebben gezinnen met kinderen nood aan kinderopvang; zeker bij alleenstaande ouders is deze nood zeer groot. In Aalst stellen we echter vast dat er een tekort is aan kinderopvang waardoor er wachtlijsten zijn. Het bestaande aanbod is ook weinig flexibel waardoor er nagenoeg geen opvangmogelijkheden zijn voor mensen die in ploegen of in het weekend moeten werken. De lokale actoren wijzen er daarenboven op dat de kostprijs van kinderopvang niet voor iedereen betaalbaar is. Zelfs het minimumtarief van 5 EUR bij

inkomensgerelateerde kinderopvang is voor velen nog te hoog. Hoewel individueel verminderd tarief kinderopvang nog mogelijk is via het OCMW, blijkt niet iedereen hiervan op de hoogte.

Op vlak van mobiliteit merken we dat mensen in kansarmoede meestal afhankelijk zijn van het openbaar vervoer om op hun werk te geraken, aangezien ze vaak niet beschikken over een wagen. Sommige locaties blijven moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer. We stellen daarenboven vast dat wegens besparingen de voordelen voor de doelgroep op vlak van kostprijs abonnementen en rittenkaarten teruggeschoefd werden, wat de financiële drempel natuurlijk verhoogt.

Tot slot blijft geen of een beperkte kennis van de Nederlandse taal een belangrijke drempel op vlak van tewerkstelling. De taaleisen van werkgevers liggen hoog en werkgevers zijn niet altijd op de hoogte van mogelijkheden zoals 'Nederlands op de werkvloer'. Het aanbod aan Nederlandse lessen blijkt in Aalst ontoereikend te zijn, waardoor ook hier wachttijden de kop op steken. Tijdens de gesprekken met de lokale actoren wordt aangehaald dat het al dan niet deelnemen aan een cursus Nederlands voor vele ouders samenhangt met de beschikbaarheid van kinderopvang, waarover we hierboven al de verschillende knelpunten uiteenzetten. De afstemming tussen taalopleidingen en kinderopvang dient zonder meer onderzocht te worden. De taalbarrières op vlak van werk beperken zich natuurlijk niet tot anderstaligheid. Ook analfabetisme en de aanwezigheid van een digitale kloof hebben een belangrijke impact.

6. OPVOEDING EN ONDERWIJS

6.1. Kwantitatieve analyse

Preventieve gezinsondersteuning

Op het vlak van preventieve gezinsondersteuning speelt Kind en Gezin een belangrijke rol. Hun dienstverlening bestaat onder meer uit een kennismakingsgesprek in de kraamkliniek, de huisbezoeken en consulten en vaccinaties in de consultatiebureaus van Kind en Gezin. In Aalst zijn er 4 consultatiebureaus van Kind en Gezin. In 2013 waren er 440 zittingen van de consultatiebureaus en gebeurden er 5.358 consulten.

Ook het lokaal bestuur deed haar duid in het zakje door de oprichting van een lokale Opvoedingswinkel in 2009. In de Opvoedingswinkel kan men voor advies terecht met vragen over het opvoeden van kinderen. In totaal behandelde de Opvoedingswinkel in 2014 190 adviesgesprekken. Er waren 96 onthaal/basisinfo-contacten en de Opvoedingswinkel organiseerde daarnaast ook 23 vormingsmomenten –of infoavonden.

Kinderopvang

In Aalst zijn er 39,4 plaatsen voorschoolse kinderopvang per 100 kinderen onder de 3 jaar, dit stemt nagenoeg overeen met het Vlaamse gemiddelde en ligt iets hoger dan het gemiddelde van de 13 centrumsteden. Het aantal plaatsen voorschoolse kinderopvang is ook opvallend gestegen t.o.v. 2008 toen er 31,9 plaatsen waren per 100 kinderen onder de 3 jaar.

Aantal plaatsen voorschoolse kinderopvang per 100 kinderen onder de 3 jaar

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aalst	31,9	31,6	34,6	37,4	39,5	39,4
Kortrijk	47,0	47,3	45,8	44,6	47,7	48,8
Mechelen	30,5	30,9	32,3	35,1	36,5	37,1
Sint-Niklaas	35,3	38,3	37,3	36,4	34,7	35,9
Totaal 13 steden	n.b.	33,7	34,7	35,8	36,6	37,4
Vlaams Gewest	34,4	35,3	36,5	37,3	38,2	39,1

Bron: Stadsmonitor 2014; Kind en Gezin

82,4% van alle Aalsterse inwoners woont binnen 1.000m loopafstand van een voorziening voor voorschoolse kinderopvang. Van de kinderen van 0 tot 3 jaar woont 94,1% op 1.000 meter loopafstand van een voorziening voor voorschoolse kinderopvang, hetgeen vergelijkbaar is met het gemiddelde van alle 13 centrumsteden (92,9%). Voor de regionale spreiding behaalt Aalst een score 1,09. Een score van

1 wijst op een evenredige spreiding van de voorschoolse kinderopvang in de stad ten opzichte van de stadsrand. In Aalst is de spreiding dus redelijk evenredig, hoewel er dus wel sprake is van een iets groter aanbod in de stad. 52,6% van de Aalsterse inwoners geven aan dat ze tevreden zijn over het aanbod kinderopvang in de buurt.

In de formele voorschoolse kinderopvang (0 tot 3 jaar) bestaat er een grote diversiteit aan opvangvormen. Enerzijds kunnen we een onderscheid maken tussen erkende (en gesubsidieerde) opvang en zelfstandige opvang met een attest van toezicht van Kind en Gezin. Anderzijds kan er een onderscheid worden gemaakt tussen opvang in gezinsverband en opvang in groepsverband.

Onderstaande cijfers zijn per definitie geen afspiegeling van het feitelijke aanbod. Familie, grootouders, vrienden, babysit en andere voorzieningen kunnen een (tussen)oplossing bieden.

	Erkende en gesubsidieerde opvang	Zelfstandige opvang
Gezinsopvang	A: onthaalouders aangesloten bij een dienst voor onthaalouders	B: zelfstandige onthaalouders
Groepsopvang	C: Erkende kinderdagverblijven E: lokale diensten voor buurtgerichte kinderopvang	D: zelfstandige kinderdagverblijven

Bij A, C, E is een inkomensgerelateerde (IKG) financiële bijdrage van de gezinnen voorzien die wordt berekend op het gezinsinkomen. B en D hebben de keuze tussen IKG of een eigen systeem van prijsbepaling (opmerking: één prijssysteem per opvangvoorziening). Van de 25 zelfstandige kinderdagverblijven in Aalst werken er 20 volgens het IKG – systeem en 5 initiatieven bepalen zelf de dagprijs. Zelfstandige onthaalouders werken niet IKG.

Binnen deze opvangvormen kennen we in Aalst (2014) volgende capaciteit:

	Erkende en gesubsidieerde opvang	Zelfstandige opvang	Totaal
Gezinsopvang	A : 268 kindplaatsen bij 2 diensten	B : 64 kindplaatsen bij 8 zelfstandige onthaalouders	332 plaatsen gezinsopvang
Groepsopvang	C : 273 kindplaatsen bij 4 erkende kinderdagverblijven* E : 20 kindplaatsen bij 2 diensten voor buurtgerichte kinderopvang	D : 478 kindplaatsen bij 21 zelfstandige kinderdagverblijven**	771 plaatsen groepsopvang
Totaal	561	542	Algemeen totaal: 1103

* 3 erkende kinderdagverblijven van de stad Aalst en 1 van een vzw

** 1 zelfstandig kinderdagverblijf wacht nog op erkenning van Kind en Gezin. Deze kindplaatsen werden nog niet meegerekend.

Bron: Centraal Aanmeldingspunt Kinderopvang Aalst

Hoewel Aalst gelijkaardig scoort als andere centrumsteden, zie we toch ook dat er in Aalst een tekort is aan voorschoolse kinderopvangplaatsen. In 2014 waren er in totaal 423 aanvragen op de centrale wachtlijst kinderopvang. Hiervan werden er reeds 291 ingevuld; doch einde 2014 stonden er nog 132 plaatsen open.

Het aantal kindplaatsen in de buitenschoolse kinderopvang (dus exclusief de specifieke vakantieopvang zoals kampen en speelpleinwerking) is in Aalst zeer beperkt. Ook de toegankelijkheid en betaalbaarheid komen hierdoor in het gedrang (vakantiekampen zijn meestal niet inkomensgerelateerd, soms wel kortingssystemen). Uit het rapport van K&G 'Het kind in Vlaanderen 2010' leren we dat Aalst m.b.t. het aantal opvangplaatsen voor kinderen van 3 t.e.m. 11 jaar per 100 kinderen wonende in onze gemeente voor IBO (Initiatieven Buitenschoolse Opvang), BOKDV (erkende kinderdagverblijven die buitenschoolse opvang in aparte lokalen aanbieden) en ZBO (zelfstandige opvangvoorzieningen buitenschoolse opvang) veel lager dan gemiddeld ligt (Oost - Vlaams gemiddelde is 5,9). Aalst heeft dus minder dan 3 plaatsen op 100 kinderen en heeft geen ZBO of IBO op haar grondgebied. In veel Oost-Vlaamse gemeenten wordt 85% van de beschikbare plaatsen buitenschoolse kinderopvang gerealiseerd via een IBO. Aalst is één van de weinige gemeenten waar in het verleden geen IBO werd gerealiseerd.

Onderwijs

In 2011 telde de stad Aalst 46 vestigingen voor kleuteronderwijs, waarvan twee voor buitengewoon kleuteronderwijs. Voor lager onderwijs kan men terecht op 40 vestigingsplaatsen, voor voltijds secundair onderwijs (algemeen, technisch, beroeps en kunst) op 20 plaatsen. Deeltijds secundair onderwijs kan men volgen in vijf vestigingsplaatsen van drie scholen. Er zijn drie scholen die buitengewoon lager en secundair onderwijs aanbieden. Daarnaast telt Aalst drie vestigingen voor hoger onderwijs: het Departement Bedrijfskunde van de Hogeschool Gent, een campus van de Odisee Hogeschool en het Sint-Augustinus Instituut voor Hoger Beroepsonderwijs Verpleegkunde. Daarnaast zijn er in Aalst vier centra voor volwassenonderwijs. Tot slot biedt Syntra Aalst beroepsgerichte opleidingen, bijscholingen en trainingen aan voor 15 tot 20 jarigen en volwassenen onder meer een ondernemersopleiding: antiek, voeding, bouw, garage, verzorging, tuin, financiën, dienstverlening en bedrijfsbeheer.

Het departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Overheid onderscheid 4 leerlingenkenmerken die samen de kansarmoede-indicator vormen:

- De gezinstaal is risicovol wanneer de gezinstaal niet overeenkomt met de Onderwijstaal (Nederlands). De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd. Bij 19,02% van de leerlingen in Aalst is de thuistaal niet Nederlands. Vooral bij leerlingen van het kleuteronderwijs is dit een probleem; 25,94% (of 1 op 4 leerlingen) spreekt thuis geen Nederlands. Bij leerlingen uit het lager onderwijs is dit 20,61% en bij leerlingen uit het secundair onderwijs 10,50%. Opmerkelijk is ook dat er een aanzienlijk verschil is tussen de verschillende onderwijsnetten. Bij 23,85% van de leerlingen uit het gemeenschapsonderwijs is de thuistaal niet-Nederlands t.o.v. 15,67% in het vrij onderwijs en 17,53% in het officieel onderwijs.
- Een leerling scoort op de indicator opleidingsniveau moeder wanneer de moeder maximaal het lager secundair onderwijs heeft afgewerkt. Dit is het geval bij 26,22% van alle leerlingen in Aalst. Bij deze indicator is er geen opmerkelijk verschil tussen de verschillende niveaus. Ook hier zien we echter dat meer leerlingen uit het gemeenschapsonderwijs (33,26%) op deze indicator scoren dan leerlingen uit het vrij onderwijs (20,31%) en leerlingen uit het officieel onderwijs (25,09%).
- De indicator 'buurt' geeft aan dat de leerling woont in een buurt met hoge mate van schoolse vertraging, dit is het geval bij bijna 1 op 3 leerlingen of 31,59%. Dit is eveneens het meest uitgesproken bij leerlingen uit het gemeenschapsonderwijs (40,12% t.o.v. 28,56% bij vrij onderwijs en 26,09% bij officieel onderwijs).
- 26,54% van alle leerlingen kwam in aanmerking voor een schooltoelage en heeft deze ook daadwerkelijk aangevraagd.

Gemiddeld percentage aantickers op 4 leerlingenkenmerken - per net, graad en leerjaar voor Aalst (2012-2013)

Onderwijsnet	Niveau	Thuistaal	Opleidingsniveau moeder	Buurt	Schooltoelage	Aantal leerlingen
Gemeenschaps- onderwijs	kleuteronderwijs	31,25%	30,49%	42,61%	30,68%	528
	lager onderwijs	22,54%	31,01%	41,47%	34,12%	803
	secundair onderwijs	17,76%	38,29%	36,29%	34,34%	2353
	subtotaal	23,85%	33,26%	40,12%	33,05%	3684
Gesubsidieerd vrij onderwijs	kleuteronderwijs	22,14%	21,65%	33,97%	19,88%	2037
	lager onderwijs	17,06%	19,54%	29,10%	20,86%	3399
	secundair onderwijs	7,80%	19,75%	22,62%	19,54%	6670
	subtotaal	15,67%	20,31%	28,56%	20,09%	12106
Gesubsidieerd officieel onderwijs	kleuteronderwijs	24,43%	27,38%	33,37%	24,55%	884
	lager onderwijs	22,22%	27,66%	21,09%	29,25%	882
	secundair onderwijs	5,95%	20,24%	23,81%	25,60%	168
	subtotaal	17,53%	25,09%	26,09%	26,47%	1934
totaal		19,02%	26,22%	31,59%	26,54%	5908

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Op het vlak van kleuterparticipatie scoort Aalst redelijk goed. Van alle 2.994 kleuters, tussen 2 en 5 jaar, waren er slechts 18 of 0,6% niet ingeschreven in het kleuteronderwijs. (Bron: Agentschap voor Onderwijsdiensten, schooljaar 2014-2015). De ouders van niet-ingeschreven driejarige kleuters worden dan door Kind en Gezin benaderd en actief gestimuleerd om hun kind in te schrijven in het kleuteronderwijs.

Hoewel de cijfers omtrent het aantal niet-ingeschreven kleuters verwaarloosbaar zijn, geven de cijfers toch een ietwat ander beeld op vlak van aanwezigheid in de school. Daar stellen we vast dat in Aalst 9,3% van de 2 tot 5-jarigen onvoldoende aanwezig is in de kleuterschool (minder dan 220 halve dagen per schooljaar). Vooral bij de 2-jarigen ligt onvoldoende aanwezigheid het hoogst (31%); bij de 3-, 4- en 5-jarigen gaat het telkens om 3% van de kleuters die onvoldoende aanwezig zijn in de kleurklas. (Bron: Agentschap voor Onderwijsdiensten, schooljaar 2014-2015).

Schoolse vertraging is een schoolloopbaankenmerk dat wijst op een hoger risico om de schoolcarrière niet te voltooien en om een lagere eindkwalificatie en bijgevolg een maatschappelijk zwakkere positie als volwassene te bereiken. De totale schoolse vertraging in Aalst voor het schooljaar 2013-2014 bedroeg 37%. Het aantal leerlingen met schoolse vertraging is het meest uitgesproken in het beroepssecundair onderwijs (67,9%), gevolgd door het kunstonderwijs (48,50%) en het technisch onderwijs (39,30%). Bij 18,50% van de leerlingen in het lager onderwijs is er sprake van schoolse

vertraging; in het algemeen secundair onderwijs is de schoolse vertraging het kleinst (10,8% of 1 leerling op 10).

Schoolse vertraging in het onderwijs in Aalst, naar woonplaats leerling binnen/buiten centrumstad

Niveau	2010-2011	2013-2014
lager onderwijs	22,20%	18,50%
ASO	10,10%	10,80%
BSO	66,00%	67,90%
TSO	43,60%	39,30%
KSO	61,90%	48,50%
Totaal	40,76%	37,00%

Bron: Stadsmonitor 2014; Departement Onderwijs en Vorming

De leerlingen van het deeltijds beroepssecundair onderwijs scoren het hoogst op het vlak van spijpelen (regelmatig problematisch -ten minste 30 halve dagen ongewettigd- afwezig zijn); dit is het geval bij 38,3%. In het voltijds secundair onderwijs is dit het geval bij 2,1% van de leerlingen en in het lager onderwijs bij 0,2%

Tot slot verdient ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs zeker de nodige aandacht i.k.v. lokale kinderarmoedebestrijding. 16% van de jongeren, tussen 18 en 22 jaar, die wonen in Aalst verlaat het secundair onderwijs zonder kwalificatie.

Betaalbaarheid kinderopvang en onderwijs.

In Aalst, net als in de andere centrumsteden, lijken heel wat gezinnen te worstelen met de kosten die verbonden zijn aan kinderopvang en onderwijs. 10,5% van de Aalsterse gezinnen met inwonende kinderen onder de 12 jaar hadden in 2014 achterstallige betalingen op vlak van kinderopvang; 7,2% van de Aalsterse gezinnen met inwonende kinderen heeft achterstallige betalingen voor schoolkosten.

Aandeel (%) inwoners die leven in een huishouden met inwonende kinderen met achterstallige betaling(en) op vlak van kinderopvang en onderwijs (2014)

	schoolkosten	Kinderopvang
	Huishoudens met inwonende kinderen	Huishoudens met inwonende kinderen onder de 12 jaar
Aalst	7,2	10,5
Kortrijk	7,7	12,9
Mechelen	4,7	9,6
Sint-Niklaas	9,2	18,2
Totaal 13 steden	8,1	11,4

Bron: Stadsmonitor 2014

Binnen de stedelijke kinderdagverblijven waren er in juni 2015 19,6% van de kinderen ingeschreven aan het minimumtarief kinderopvang. Vooral in de buurtgerichte kinderopvang zien we dat dit aantal opvallend hoger ligt dan dit gemiddelde, meer bepaald 61,11% in 'Pinnemuts' en 25% in 'Notendop'.

6.2. Kwalitatieve analyse

6.2.1. Ervaringen van de doelgroep

Net als alle ouders hebben ook ouders uit de doelgroep dikwijls vragen en onzekerheden wanneer het gaat over de opvoeding van de kinderen. Uit de interviews blijkt dat vele gezinnen die het moeilijk hebben een beperkt of geen sociaal netwerk hebben waar ze kunnen op terugvallen voor opvoedingsondersteuning.

“Ik heb veel vrienden binnen mijn gemeenschap. Zij kennen mijn problemen niet, met hen praat ik over andere dingen. Ik wil niet dat ze mijn problemen doorvertellen. Met de kinderen sta ik er alleen voor. Het is moeilijk.”

Zeker alleenstaanden hebben het moeilijk omdat ze er in de meeste gevallen ook echt alleen voorstaan. Dit vergt veel van hen. Ze moeten steeds paraat staan voor de kinderen. Hierdoor is er weinig of geen ruimte om te ontspannen of tot rust te komen, laat staan werk te vinden of een opleiding te volgen.

Hierbij aansluitend geven velen aan dat er nood is aan voldoende betaalbare kinderopvang, inclusief flexibele en occasionele opvang. Er moet ook maximaal ingezet worden op de toeleiding naar de kinderopvang vanuit de hulpverlening zodat mensen zich tijdig kunnen inschrijven voor kinderopvang.

Naast de nood aan een verdere uitbouw van de voorschoolse opvang hebben vele ouders nood aan buitenschoolse opvang. Zeker voor kinderen ouder dan 6 jaar blijkt dit niet evident te zijn. Ouders hebben graag een vaste plek waar hun kinderen elke schoolvakantie naar terug kunnen (er moet een gevoel van 'thuiskomen' kunnen zijn). Speelpleinwerking is er bv. enkel in de paasvakantie en de grote vakantie.

De stijging van het minimumtarief kinderopvang is voor vele gezinnen een te hoge drempel. Dit zal veel aanvragen voor minimumtarief via OCMW tot gevolg hebben. Maar de drempel naar het OCMW is voor vele mensen hoog. Ze denken vaak onterecht dat ze toch niet in aanmerking gaan komen (bv. omdat ze een huis hebben). Een nauwere samenwerking tussen OCMW en de kinderopvanginitiatieven is wenselijk.

Tijdens de interviews waren vele ouders positief over de contacten met de school, doch dit bleek zeker niet voor iedereen het geval. Vooral bij meer problematische situaties gaf men aan dat er te weinig gecommuniceerd wordt met ouders. Men weet niet hoe het gaat met hun kind op school, tenzij het echt grote problemen zijn. Bv. bij spijsbelgedrag belt men naar de jongere zelf om te vragen waarom ze er niet zijn. Ouders worden niet gecontacteerd. De ouders vinden het moeilijk te begrijpen dat de school hierdoor de volledige verantwoordelijkheid enkel bij de jongere zelf legt, terwijl je als ouder toch ook verantwoordelijk bent.

“Als er problemen zijn bellen ze altijd naar de instelling waar men dochter deeltijds verblijft, naar mij bellen ze niet... Tenzij het er al ver over is. Maar ik ken mijn dochter en weet hoe ze kan zijn. Ik wil het meteen weten als er iets is, ik ben haar moeder.”

Wat betreft de schoolkosten gaven de meeste ouders aan dat ze goed weten wat ze mogen verwachten. Er is ook begrip voor de aangerekende kosten. Dit neemt natuurlijk niet weg dat de kosten zwaar kunnen doorwegen op het gezin. Zeker wanneer de school niet maandelijks, maar voor een langere periode factureert. Vooral voor leerlingen die een beroeps- of technische opleiding volgen waarbij men veel gespecialiseerd materiaal nodig heeft, is er een aanzienlijk kostenplaatje. Het is belangrijk om de scholen te sensibiliseren om een kostenverlagend en -bewust beleid te voeren. Een menswaardige aanpak van onbetaalde schoolfacturen is hierbij van cruciaal belang. Vorming over armoede en leren omgaan met diversiteit is voor iedereen op school essentieel en dient ondersteund te worden. Er zijn zeker al scholen in Aalst die rekening houden met de financiële toestand van gezinnen door bv. afbetalingsplannen toe te laten bij onbetaalde schoolfacturen. Het is belangrijk dat er voldoende uitwisseling tussen de scholen is zodat ze van elkaar kunnen leren om een kostenbewust beleid uit te bouwen.

Tot slot is er regelmatig nood aan extra begeleiding van de kinderen met hun huiswerk. Sommige gezinnen hebben ervaring met huistaakbegeleiding (al dan niet aan huis) en zijn hier positief over. Het is belangrijk hier blijvend op in te zetten.

6.2.2. Visie van de lokale actoren

Tijdens de rondetafelgesprekken rond opvoeding en onderwijs kwam als snel de nood aan integrale gezinsondersteuning naar voren, niet alleen curatief, maar ook preventief. Het is belangrijk dat gezinnen al van bij de zwangerschap de nodige vraaggerichte ondersteuning krijgen in de totaliteit van de drempels die ze ervaren, dus niet alleen op vlak van opvoeding. Het spreekt immers voor zich dat problemen op andere levensdomeinen een grote impact hebben op de gezinscontext en dus ook op (de opvoeding van) de kinderen. Het is hierbij van cruciaal belang dat vanuit een vertrouwensrelatie de brug kan gelegd worden naar de dienst- en/of hulpverlening. Het is belangrijk dat alle instanties die het gezin opvolgen voldoende op elkaar afgestemd zijn en dat er voldoende onderling overleg is. De aanwezigheid van een vertrouwensfiguur zou kunnen zorgen voor de nodige coördinatie, alsook de inzet van brugfiguren en zorgleerkrachten in het onderwijs. Een empowermentgericht en duurzame (lange termijn) begeleiding staat hierbij voorop.

Wanneer we kijken naar de noden op vlak van opvoeding en onderwijs werd zeer sterk het belang van kleuterparticipatie en de aandacht voor de psychosociale en cognitieve ontwikkeling van deze jonge kinderen naar voren geschoven, onder meer door het stimuleren van 'executieve functies' of zelfsturende vaardigheden. Er dient ook ingezet te worden op een vlotte en zorgzame overgang van kinderopvang naar de kleuterschool. Uit de ervaring van de lokale actoren blijkt immers dat eventuele achterstand, bv. op vlak van taal, kan bijgebeend worden tijdens het kleuteronderwijs. Het blijft natuurlijk nodig dat de kinderen voldoende aanwezig zijn op school. Volgens sommige lokale actoren knelt hier vaak het schoentje: de kinderen zijn wel ingeschreven, maar ze komen te laat of worden thuis gehouden door de ouders omdat men het belang van kleuteronderwijs niet inziet. Vele lokale actoren zijn dan ook voorstander van een leerplicht vanaf 3 jaar.

De lokale actoren pleiten daarnaast voor meer ouderbetrokkenheid en -participatie in de kinderopvang en het -onderwijs. Inzicht in de leefwereld van de doelgroep en voldoende eenvoudige en duidelijke communicatie op maat van de ouders zijn twee essentiële voorwaarden voor deze ouderbetrokkenheid.

Volgens de lokale actoren is er momenteel nog te weinig inzicht bij opvoeders en leraren omtrent de leefwereld van mensen in kansarmoede. Vaak heersen er verschillende verwachtingen bij de school en bij de ouders hetgeen de opbouw van een vertrouwensrelatie met en bijgevolg ook het bereiken van de doelgroep in de weg staat. Vorming van opvoeders en leraars, onder meer d.m.v. de inschakeling van ervaringsdeskundigen, dat evenwel voldoende afgestemd is op de dagdagelijkse praktijk van het onderwijs zou soelaas kunnen bieden. Verschillende actoren pleiten er dan ook voor dat al van bij de lerarenopleiding voldoende aandacht wordt besteed aan de armoedeproblematiek.

Hiermee samenhangend mogen we taaldrempels en de digitale kloof niet buiten beschouwing laten. Vele scholen werken vandaag met digitale leerplatforms. Voor de doelgroep, die vaak niet beschikt over een computer en/of internet, is dit medium moeilijk toegankelijk waardoor het voor hen ook moeilijker

wordt om hun kind(eren) op te volgen op vlak van school. Het blijft daarom belangrijk om voldoende in te zetten op andere informatiekanalen en persoonlijk contact. Daarnaast ervaart de doelgroep taalbarrières op school en in de kinderopvang. Het gaat hierbij zeker niet alleen om anderstaligheid maar ook om bv. het gebruik van dialect bij de ouders waardoor de kinderen van thuis uit soms een basis aan algemeen Nederlands ontbreken. Daar tegenover staat dan weer dat er binnen het onderwijs een specifiek vakjargon wordt gehanteerd. Dit zorgt opnieuw voor een communicatiekloof waardoor mensen in kansarmoede en ook de kinderen zelf moeilijker aansluiting vinden binnen het onderwijs. De lokale actoren merken op dat op vlak van onderwijs complexe administratieve procedures best vermeden worden.

Vele ouders missen de mogelijkheden om hun kinderen voldoende te ondersteunen bij het maken van huiswerk. De aanwezigheid van andere problemen binnen het gezin speelt hierbij zeker een rol. Vooral voor kinderen met een leerachterstand zorgt dit voor extra moeilijkheden. De lokale actoren zetten daarom het belang van initiatieven voor huistaakbegeleiding, waarbij er gewerkt wordt op maat van de leerling/het kind, in de verf.

De financiële drempel blijkt in het onderwijs voor vele ouders nog te hoog. In het basisonderwijs is er wel een maximumfactuur, maar vele kosten vallen hier toch buiten, bv. kosten voor opvang en maaltijden. Het blijft belangrijk om verder te streven naar een meer kostenbewust onderwijs. Velen van de doelgroep hebben recht op een studietoelage, uit de ervaring van de lokale actoren blijkt echter dat niet iedereen op de hoogte hiervan is en dat de aanvraagprocedure ingewikkeld en omslachtig is. Niet alleen is er meer ondersteuning nodig bij het indienen van de aanvraag, ook verdere opvolging is noodzakelijk. Sommige ouders krijgen naderhand nog brieven i.v.m. de studietoelage met de vraag naar meer info, maar deze zijn, volgens de lokale actoren, zo moeilijk opgesteld dat vele ouders het opgeven en alsnog hun recht op studietoelage ontlopen.

Tot slot kwam ook op vlak van opvoeding en onderwijs de nood aan een meer uitgebreid betaalbaar en flexibel aanbod aan kinderopvang aan bod. De afstemming tussen opvang en onderwijs verdient hierbij de nodige aandacht. We denken niet alleen aan de overgang van de kinderopvang naar de kleuterklas, maar ook bv. het belang van beschikbare kinderopvang om bepaalde ouders te kunnen bereiken tijdens oudercontacten en infomomenten.

7. GEZONDHEID

7.1. Kwantitatieve analyse

Zorgaanbod

De stad Aalst telt 2 ziekenhuizen, het Aalsters Stedelijk Ziekenhuis (ASZ) en het Onze-Lieve-Vrouweziekenhuis. Er zijn ook 3 lokale dienstencentra: LDC De Maretak (in beheer van het lokale OCMW), LDC De Toekomst en LDC De Dendervallei. 32,8% van de Aalstenaars woont binnen 1.500 meter loopafstand van een lokaal dienstcentrum, dit is opmerkelijk minder dan in de andere centrumsteden waar gemiddeld 56,8% binnen deze afstand van een lokaal dienstcentrum woont. 90,8% van de Aalstenaars geeft ook aan tevreden te zijn over de gezondheidsvoorzieningen in de buurt. De Aalstenaar is ook best tevreden over zijn gezondheid; 27,6% van de Aalsterse inwoner geeft zelf aan over een minder goede gezondheid te beschikken.

Naast het formele aanbod zien we dat vele mensen ook zorgen van elkaar onder de vorm van mantelzorg. 20,1% van de Aalsterse inwoners van de 13 steden zorgt wekelijks of dagelijks voor een zorgbehoevend familielid, buur of vriend, 14,2% vangt wekelijks of dagelijks een kind op en eveneens 12,6% helpt wekelijks of dagelijks iemand met het huishouden.

Betaalbaarheid zorg

In het kader van lokale armoedebestrijding is het natuurlijk belangrijk om, naast het zorgaanbod, ook te kijken naar de betaalbaarheid van de zorg. Zo geeft 5,3% van de Aalstenaars aan het voorbije jaar (2014) problemen te hebben gehad om gezondheidsuitgaven tijdig te betalen. Er is ook een groot verschil naar gezondheidstoestand. Mensen met een slechte gezondheid hebben in Aalst bijna driemaal zoveel betalingsproblemen voor gezondheidsuitgaven dan gezonde mensen.

Betalingsmoeilijkheden, te Aalst in 2014, in % huishoudens met/zonder inwonende kinderen

	Gezondheidsuitgaven		Betalingsmoeilijkheden		totaal
	met inwonende kinderen	zonder inwonende kinderen	met inwonende kinderen	zonder inwonende kinderen	
Aalst	5,9	4,8	15,1	8,1	11,6
Kortrijk	6,9	3,5	13,7	7,1	10,4
Mechelen	8,3	5,5	13,9	8,7	11,3
Sint-Niklaas	7,6	3,9	17,2	7,5	12,4
Totaal 13 steden	8,5	5,9	16,4	11,1	13,8

Bron: Stadsmonitor 2014

11,6% van de mensen met een minder goede gezondheidstoestand hebben betalingsmoeilijkheden t.o.v. 4,3% bij de mensen met een goede gezondheidstoestand. In 2014 woont 11,2% van de inwoners van Aalst in een gezin met achterstallige betaling(en), bij 5,3% van de inwoners gaat het hierbij o.a. om achterstallige betalingen op vlak van gezondheidsuitgaven. Gezinnen met inwonende kinderen (5,9%) worden ook iets zwaarder getroffen dan gezinnen zonder inwonende kinderen (4,8%).

Het lokale OCMW doet haar duit in het zakje om mensen, bij wie hun zorgkosten te zwaar doorwegen op het (gezins)budget, financieel te ondersteunen. Voor mensen met een zwaar zorg- of ziekteprofiel waarbij de mutualiteitsbijdrage zwaar weegt op hun budget, neemt het OCMW de mutualiteitsbijdrage voor haar rekening. In 2013 ging het om 209 personen. Bij 122 personen kwam het OCMW ook tussen in ziekenhuisfacturen waarvan de persoonlijke opleg niet kan betaald worden door de cliënt zelf. In 2014 konden 180 personen ook rekenen op een tussenkomst van het OCMW in de opleg voor geneesmiddelen. Tot slot werd ook aan 379 politiek vluchtelingen 'dringende medische zorg toegekend'.

Impact van armoede op gezondheid

Uit onderzoek blijkt dat de levensverwachting stijgt evenredig met het opleidingsniveau, hoe hoger het diploma hoe langer men gemiddeld leeft. Dit is onder meer te wijten aan de vaststelling dat roken, obesitas, geen lichaamsbeweging en frequentie van werkloosheid of ongezond werk vaker voorkomen naargelang men een lager diploma heeft.

Ook tijdens de zwangerschap zien we dat moeders met een lager opleidingsniveau meer risico lopen op vroeggeboorte en verwikkelingen tijdens de geboorte.

diploma van de moeder in functie van zwangerschapsuitkomst (%) Vlaanderen 2000-2007

	Hoger onderwijs	Middelbaar onderwijs	Lager/geen onderwijs
geboortegewicht < 2,5 kg	7,20	9,50	11,80
geboortegewicht < 1,5 kg	1,00	1,40	2,20
geboortemisvormingen	1,30	1,50	2,00
foetale sterfte	0,21	0,35	0,84
sterfte 1e jaar	0,32	0,41	0,70

Laagopgeleide zwangere vrouwen zijn vaker jonger en alleenstaand. Ze hebben een minder groot sociaal netwerk om op terug te vallen in geval van problemen. Dit alles heeft een impact op de groei en ontwikkeling van de foetus/baby. Vanaf de bevruchting tot het derde levensjaar is een kritische periode in de ontwikkeling van een kind, waarbij het kind zich zal aanpassen aan bepaalde omgevingsfactoren. De invloed van schadelijke omgevingsfactoren tijdens deze levensperiode is dan ook niet te

onderschatten en vaak is dit de sleutelperiode voor het ontstaan van ziektes op volwassen leeftijd. Zo zouden baby's van angstige en gestreste zwangere vrouwen later meer kans lopen op gedragsproblemen en groeivertraging.¹⁴

7.2. Kwalitatieve analyse

7.2.1. Ervaringen van de doelgroep

Tijdens de interviews ontmoetten we heel wat alleenstaande moeders met nog heel jonge kinderen. Zoals hierboven reeds aangehaald, gaven velen aan dat ze weinig tot geen beroep kunnen doen op vrienden of familie om hen te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen. Tijdens de zwangerschap en wanneer de kinderen nog heel jong zijn is dit extra zwaar. Zoals elke toekomstige of nieuwe ouder hebben ook zij veel vragen. Ze kunnen dus alle hulp gebruiken, zowel voor als na de bevalling. Het gaat hierbij zeker niet alleen op hulp bij het zorgen voor zichzelf en hun baby, vaak kampt het gezin nog met andere problemen of duiken er nieuwe hindernissen op met de veranderde gezinssituatie. Het zou goed zijn mochten deze gezinnen al tijdens de perinatale periode integraal begeleid worden.

Op basis van de interviews valt het op dat er binnen de doelgroep vaak zware gezondheidsproblemen zijn. Bij zeer jonge kinderen is er dikwijls sprake van verscheidene hospitalisaties. De gezondheidskosten lopen hoog op en wegen zwaar door op het gezin. Wachten op terugbetaling vanuit de mutualiteit, als die er al is, duurt ook lang, velen spreken over een termijn van drie weken. Doordat ze onvoorzien hoge gezondheidskosten hebben betekent dit een zware financiële dobber. Gelet op het beperkte gezinsbudget is één doktersbezoek al een hele hap uit het budget.

Velen geven aan niet op de hoogte te zijn van de derdebetalersregeling waarbij enkel het remgeld moet betaald worden door de patiënt. Als ze al op de hoogte zijn wijzen ze erop dat vele dokters en specialisten naar eigen zeggen 'niet meewerken met dit systeem'. Voor sommige specialismen heb je dan ook geen keuze dan de volle pot te betalen. De doelgroep moet het ook zelf vragen om te kunnen genieten van de derdebetalersregeling. Dit is opnieuw een drempel.

“Mijn dochter moet tweewekelijks bij de specialist. Hij zegt dat hij daar allemaal niet aan meedoet. Ik kan moeilijk mijn dochter aan haar lot overlaten en haar die hulp ontfeggen. Ze heeft het echt nodig, dus betaal ik maar. Maar het is heel duur en de mutualiteit betaalt heel laat terug. Vroeger kon je nog cash terugkrijgen of werd het binnen de paar dagen op je rekening gestort. Nu duurt het vaak 3 weken voor ik iets terugkrijg.”

¹⁴ CAMMU, H. (2014), Bemoeder de moeder, SAMPOL, jaargang 21 – december 2014, 16-18

7.2.2. Visie van de lokale actoren

Net als op andere levensdomeinen ervaren gezinnen in kansarmoede ook op vlak van gezondheidszorg financiële drempels. Bij consultaties moet de doelgroep vaak het volledige bedrag betalen aan de behandelende arts om pas later terugbetaling via de mutualiteit te krijgen. Dit betekent voor de doelgroep een grote hap uit het budget. We stellen vast dat gezondheidszorg vaak uitgesteld wordt door de doelgroep omdat andere kosten (bv. huur) voorgaan. Vooral bij dringende medische hulp zal men de stap naar een arts zetten.

De verplichte invoering van de derdebetalersregeling bij huisartsen, die in werking treedt op 1 oktober 2015, is zonder meer toe te juichen. Het is aan te bevelen om dit systeem ook in te voeren bij specialisten en om extra in te zetten op de bekendmaking van dit systeem, alsook het recht op verhoogde tegemoetkoming, bij de doelgroep. Zoals we hierboven al aanhaalden stellen we immers vast dat velen hun rechten mislopen omdat ze gewoonweg niet weten dat ze bestaan. Automatische rechtentoekenning zou ook hier heel wat oplossen.

De werking van het lokale wijkgezondheidscentrum wordt door de lokale actoren als waardevol ervaren maar ook als te beperkt. Zo is men voor het werkingsgebied gebonden aan een geografische afbakening en huisbezoeken zijn, behalve in uitzonderlijke gevallen, niet mogelijk. Vele actoren ijveren bijgevolg voor een uitbreiding van het wijkgezondheidscentrum.

Op vlak van toegankelijkheid zijn er binnen de gezondheidszorg extra inspanningen nodig. Niet alle diensten zijn even makkelijk bereikbaar (openingsuren, callcenter, ...). Ingewikkeld taalgebruik en administratieve procedures zijn vaak eigen aan de gezondheidssector. Het is voor de doelgroep moeilijk om hun weg te vinden hierin. Daarenboven blijkt dat er een tekort is wat betreft specifieke gezondheidsvoorzieningen (bv. geestelijke gezondheidszorg), met ook hier wachtlijsten tot gevolg. De begeleidingstrajecten zijn dikwijls beperkt in tijd en er is te weinig ruimte voor nazorg.

De lokale actoren zijn ervan overtuigd dat we daarnaast proactief moeten inzetten op gezondheidszorg. Vanuit de eigen opvoeding heeft de doelgroep niet altijd de nodige bagage meegekregen waardoor er soms verkeerde opvattingen heersen over gezondheid (bv. tandzorg minder belangrijk vinden, ...) die ook doorgegeven worden aan de kinderen. Gezondheidspromotie en sensibilisering op maat van de doelgroep en met specifieke aandacht voor kinderen is nodig.

8. WONEN EN LEEFOMGEVING

8.1. Kwantitatieve analyse

Woningkwaliteit

In 2014 beschikken 98,5% van de inwoners van Aalst over een woning met elementair comfort; d.w.z. dat 1,5% van de inwoners een woning heeft die niet over (warm) stromend water en een badkamer of douche beschikte. Dit aandeel is vergelijkbaar in de verschillende centrumsteden. Echter, in Aalst geeft 82,5% van de inwoners aan dat hun woning beschikt over middelmatig comfort. Met andere woorden 17,5% heeft geen centrale verwarming in de woning. Dit aantal ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van de andere centrumsteden (11,7%). 24,8% van onze inwoners beschikt daarenboven niet over internet (woning met groot comfort). Ook hier scoort Aalst slechter dan de andere centrumsteden. 27,6% beschikt eveneens niet over een private buitenruimte.

Comfortniveau van de woning (2014)

	elementair comfort	middelmatig comfort	groot comfort	Groot comfort & private buitenruimte
Aalst	98,5	82,5	75,2	72,4
Kortrijk	98,7	81,8	75,5	72,7
Mechelen	98,2	89,4	83,9	80,8
Sint-Niklaas	98,9	88,0	81,0	78,2
Totaal 13 steden	98,7	88,3	81,0	75,3

Bron: stadsmonitor 2014

12,8% van de Aalstenaars geeft tot slot aan dat er structurele problemen zijn in hun woning, d.w.z. dat er 1 of meerdere huisvestingsproblemen zijn wat betreft het dak, de ramen, de centrale verwarming of elektrische installatie aan vervanging toe is, er schimmel en vocht in de muren en vloeren is of er is sprake van rottend raamwerk of deuren.

In het algemeen zijn er voornamelijk problemen met woningen die gebouwd zijn voor de Tweede Wereldoorlog en met appartementen. In jongere woningen (1990-nu) en open/halfopen bebouwingen zijn er de minste problemen. Als er gekeken wordt naar persoonskenmerken wonen voornamelijk inwoners jonger dan 35 jaar, lager opgeleiden, huurders en niet-Belgen in woningen die niet voldoen aan deze kwaliteitseisen. De woningkwaliteit hangt sterk samen met eigendomsstatuut: vooral huurders hebben te kampen met kans op lagere woningkwaliteit. Geografisch gezien zijn er meer lager kwalitatieve woningen in de binnenstad (Aalst Linkeroever & Recheroever). De Faluintjes, Hofstade/Gijzegem scoren het best.

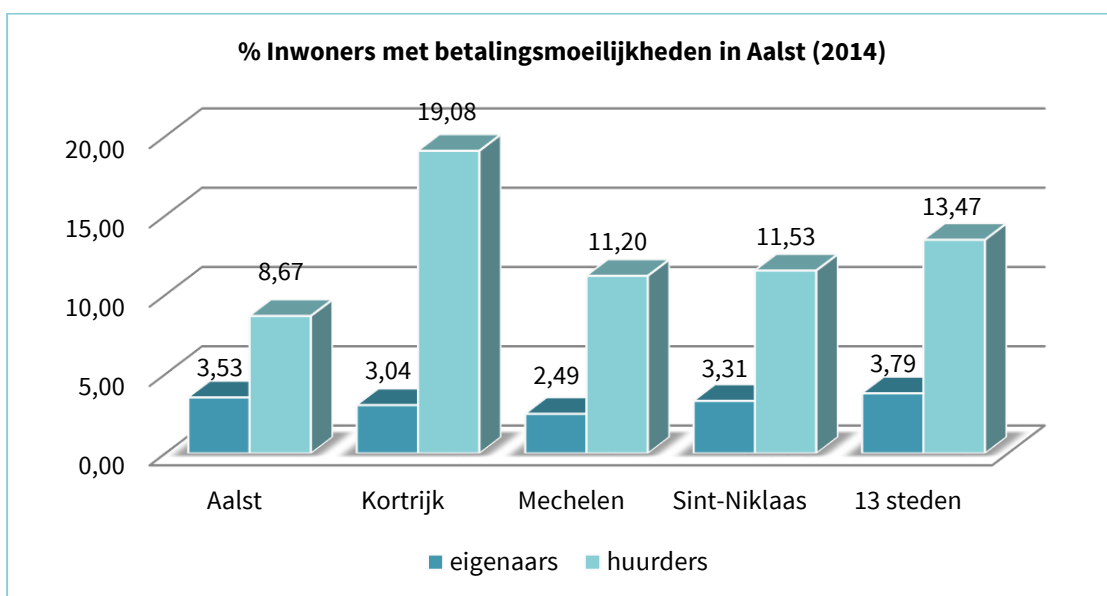
De dienst Woonbeleid houdt een inventaris bij van woningen die objectieve kwaliteitsgebreken vertonen. Momentopname september 2012 :

- Leegstaand : 211 woningen (+ 276 leegstaande woningen die momenteel vrijgesteld zijn van leegstandsheffing)
- Ongeschikt / onbewoonbaar : 93 woningen (+ 49 woningen die momenteel vrijgesteld zijn van heffing)
- Verwaarloosd : 38 woningen

Betaalbaarheid van het wonen

In Aalst betaalde men in 2013 gemiddeld 193 402 EUR voor een flat en 188 098 EUR voor een woonhuis. Beide prijzen zijn meer dan verdubbeld ten opzichte van 10 jaar geleden.

5,0% van de Aalstenaars heeft het afgelopen jaar problemen gehad om de woonkosten te betalen, dit ligt iets lager dan het gemiddelde van alle centrumsteden (7,0%). Huurders ervaren vaker betalingsmoeilijkheden voor woonkosten (8,67%) dan eigenaars (3,53%). Een tendens die we in alle centrumsteden terugzien. In Aalst zijn er wel minder huurders die problemen hadden om woonkosten te betalen dan in de andere vergelijkbare centrumsteden Kortrijk (19,08%), Mechelen (11,20%) en Sint-Niklaas (11,53%).

Bron: stadsmonitor 2014

Sociaal woningaanbod

Aalst telt 1.495 erkende sociale woningen. 53 sociale huurwoningen of appartementen worden verhuurd via het lokaal sociaal verhuurkantoor. Aalst verhuurt bovendien zelf 242 niet erkende sociale stadswoningen. De stad Aalst beschikt ook over 3 erkende woonwagenterreinen in eigen beheer. Daarnaast zijn volgende Sociale Huisvestingsmaatschappijen actief in Aalst : (1) SHM Denderstreek, (2) CV voor Huisvesting, (3) Dewaco-Werkerswelzijn en (4) Vlaams Woningfonds.

In totaal zijn er 3,7% erkende sociale woningen per 100 huishoudens. Hiermee zit Aalst onder het gemiddelde van de 13 centrumsteden en scoort ze ook opmerkelijk lager dan de vergelijkbare centrumsteden Kortrijk (7,3), Mechelen (9,6) en Sint-Niklaas (5,4). Met de niet erkende sociale stadswoningen er bij telt Aalst 4,3% sociale woningen per 100 huishoudens.

**Aantal erkende sociale woningen per 100 huishoudens
(2014)**

	2004	2014
Aalst	3,6	3,7
Kortrijk	7,3	7,5
Mechelen	9,6	8,1
Sint-Niklaas	5,4	5,4
Totaal 13 steden	8,6	8,6

Bron: stadsmonitor 2014

Wanneer we kijken naar de spreiding van de sociale huurwoningen dan zien we dat, met een score van 0,81, het aandeel sociale huurwoningen in de stadsrand hoger is dan in de stad. In de meeste andere centrumsteden zien we een omgekeerde tendens, waarbij meer sociale huurwoningen gevestigd zijn in het centrum van de stad.

In het kader van het Grond en Pandendecreet en de Vlaamse Wooncode, moet de stad Aalst tegen 2020 een bindend sociaal objectief realiseren van 583 sociale huurwoningen, 278 sociale koopwoningen en 16 sociale kavels. De stad nam hiertoe diverse initiatieven om, samen met de sociale huisvestingsmaatschappijen, verschillende projecten voor nieuwe sociale woningen te plannen en te faciliteren. Om de 2 jaar wordt door de Vlaamse Overheid een voortgangstoets uitgevoerd. Op 9 juli 2014 ontving de Stad een schrijven van het Agentschap Wonen Vlaanderen, waaruit blijkt dat de stad Aalst na de tweede voortgangstoets werd ondergebracht in categorie 1: onze gemeente levert voldoende inspanningen om het bindend sociaal objectief te bereiken.

Voortgangstoets 2014 bindend sociaal objectief Aalst

	Beoogd groeiritme	Objectief in Aalst	Aantal gerealiseerde en gepland in Aalst	Percentage gerealiseerd en gepland in Aalst	Besluit
sociale huurwoningen	21,63%	583	673	115,44%	ok
sociale koopwoningen	15,84%	278	255	91,73%	ok

Bron: Agentschap Wonen-Vlaanderen

Voor de telling tijdens de voortgangstoets 2014 wordt rekening gehouden met het aantal gerealiseerde sociale woningen en eveneens met het geplande aanbod zoals gekend in de meerjarenplanning en kortetermijnplanning van de VMSW. Het aantal sociale kavels zal pas opgevolgd worden vanaf de voortgangstoets 2018

Energie

In 2013 waren er in Aalst 26 ingeschakelde budgetmeters per 1.000 toegangspunten voor elektriciteit en 28 ingeschakelde budgetmeters per 1.000 toegangspunten voor aardgas. Het gaat hierbij om 960 ingeschakelde budgetmeters elektriciteit en 694 ingeschakelde budgetmeters aardgas op 31 december 2013.

In totaal werden er in Aalst in 2013 5 toegangspunten voor elektriciteit en 9 toegangspunten voor aardgas afgesloten, wat vergelijkbaar is met andere centrumsteden. De overheid beschouwt het beschikken over energie als een basisrecht; het afsluiten van elektriciteit of aardgas ten gevolge van wanbetaling is dan ook een uitzonderingsmaatregel dat door de netbeheerder enkel kan gebeuren na advies van de lokale adviescommissie (LAC). Enkel in geval van fraude, onveiligheid, leegstand of als de klant weigert een contract te tekenen na verhuis is geen LAC-advies nodig.

Energieverbruik hangt natuurlijk samen met de energiezuinigheid van de woning. In 2014 gaf 48,3% van de inwoners aan in een woning te wonen waarvan het dak geïsoleerd is, er dubbel of driedubbel glas is en die uitgerust is met een energiezuinige condensatieketel of hoogrendementsketel.

In samenwerking met De Kringwinkel Teleshop De Kringwinkel organiseert de stad Aalst ook het project 'energiesnoeiers' om energieverspilling binnenshuis aan te pakken. De energiesnoeiers onderzoeken waar er in de woning energiebesparing mogelijk is. Ze voeren ook reeds een aantal laagdrempelige energiebesparende maatregelen uit, zoals bv. het plaatsen van buisisolatie en radiatorfolie, het aanbrengen van een spaardouchekop, enz. Het fantastische aan dit initiatief is dat het zomaar even 3 vliegen in één klap slaat: het zet mensen aan het werk, zorgt met eenvoudige ingrepen voor energiebesparing in de huizen én het is ook nog eens goed voor het milieu.

Daarnaast zet de Stad Aalst met vzw BEA ook in op het uitreiken van energieleningen voor mensen die het financieel moeilijk hebben. Van juni 2011 tot mei 2015 werden 368 energieleningen uitgereikt waarvan 58 doelgroepdossiers. Het gaat hierbij om mensen die in aanmerking komen voor het OMNIO-statuuat in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkering; mensen met een laag jaarlijks bruto gezinsinkomen (officieel barema); mensen die in schuldbemiddeling of collectieve schuldenregeling zitten en mensen die het OCMW sociaal of budgettair begeleidt wegens betalingsmoeilijkheden. Tot slot zijn ook de groepsaankopen een vast onderdeel van de werking van vzw BEA. Zo waren er reeds 3 groepsaankopen voor groene stroom, 2 groepsaankopen voor zonnepanelen en 1 voor elektrische fietsen.

Leefomgeving

74,4% van de Aalsterse inwoners geeft aan tevreden te zijn over zijn/haar buurt. (On)Tevredenheid hangt samen met diverse factoren zoals de voorzieningen, het sociaal contact, het onderhoud, de overlast, de veiligheid, aanzien van de buurt, enz. Ongeveer de helft van de inwoners vindt dat de straten, pleinen, parken, monumenten én gebouwen in de stad mooi zijn en 54,6% geeft aan dat de straten en voetpaden in hun buurt over het algemeen netjes zijn.

In Aalst wonen 36,9% van de kinderen van 0 tot 11 jaar binnen 400 meter loopafstand van een speelruimte. Hiermee scoort Aalst beduidend lager dan de andere centrumsteden en ook t.o.v. vergelijkbare centrumsteden Kortrijk (53,8%); Mechelen (67,3%) en Sint-Niklaas (57,7%). Ook op wat betreft de aanwezigheid van open en overdekte jeugdruimtes in de wijk bengelt Aalst achteraan het lijstje. Slechts 26,2% van de jongeren tussen 12 en 18 jaar oud woont binnen 1.000 meter loopafstand van een open jeugdruimte; 70,7 woont binnen 1.000 meter loopafstand van een overdekte jeugdruimte.

inwoners (totale bevolking en 0-11 jaar) die binnen 400m loopafstand van speelruimte wonen en jongeren (12-18 jaar) die binnen 1.000m loopafstand van een open of overdekte jeugdruimte wonen (2014)

Jongeren (12-18 jaar) die kunnen deelnemen aan een van de volgende activiteiten, jongeren hebben (A)								
Speelruimte				Open jeugdruimte			Overdekte jeugdruimte	
	Totale bevolking		0-11 jaar		12-18 jaar		12-18 jaar	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Aalst	29.309	35,4	3.891	36,9	1.536	26,2	4.139	70,7
Kortrijk	41.201	55,1	4.993	53,8	4.197	75,4	4.794	86,2
Mechelen	53.174	63,8	8.101	67,3	5.845	91,9	5.477	86,0
Sint-Niklaas	40.420	55,7	5.713	57,7	4.728	86,5	3.607	66,0

Bron: Stadsmonitor 2014; GIS- en jeugddiensten steden

89,6 % van de inwoners die leven in een huishouden met inwonende kinderen bezocht het afgelopen jaar een park; 58,3% bezocht het afgelopen jaar een speeltuin of speelplein.

8.2. Kwalitatieve analyse

8.2.1. Ervaringen van de doelgroep

Uit de interviews blijkt dat vele gezinnen recht hebben op een sociale woning, maar nog steeds op een wachtlijst staan, soms al jaren lang. Het bestaande aanbod sociale woningen is onvoldoende om de vraag in te lossen. Er dienen ook meer sociale woningen te zijn voor verschillende gezinstypes. Vooral voor grote gezinnen blijkt het woningaanbod niet aangepast aan de gezinssamenstelling. Te weinig kamers voor het aantal gezinsleden zorgt voor frustratie en weegt ook emotioneel door op het gezin.

“Ik zou graag een sociale woning hebben, heb me laten inschrijven, maar vele honderden wachtenden voor ons... Het is niet evident om een sociale te woning te vinden met 5 slaapkamers.”

Vele gezinnen bleken tijdens de interviews niet volledig op de hoogte te zijn van de lokale situatie met betrekking tot het aanvragen van een sociale woning. Velen zijn slechts ingeschreven bij één huisvestingsmaatschappij. Men heeft geen idee dat er andere huisvestingsmaatschappijen en dus ook wachtlijsten zijn. Het is dus van cruciaal belang om deze mensen te ondersteunen en wegwijs te maken naar de verschillende wachtlijsten.

Indien men al ingeschreven is op verschillende wachtlijsten geeft men daarnaast aan dat men niet altijd even goed op de hoogte wordt gehouden. Ze hebben hierdoor geen idee over wat de stand van zaken is van hun dossier en welke vooruitzichten ze hebben. Dit zorgt voor veel onzekerheid.

“Ik sta op verschillende wachtlijsten voor een sociale woning. Het is al drie jaar dat ik ingeschreven ben, maar slechts van één maatschappij krijg ik jaarlijks een brief om te zeggen dat ik nog jaren moet wachten. Van de andere wachtlijsten hoor ik niets.”

Naast het inzetten op de bouw van nieuwe sociale woningen dient er ook geïnvesteerd te worden in de renovatie/opwaardering van oudere (sociale) woningen.

Vanwege hun financiële situatie (zeker in geval van werkloosheid) en het beperkt aantal sociale woningen, moet de doelgroep een woning zoeken binnen de private huurmarkt. De zoektocht verloopt dikwijls moeilijk. Vele van de geïnterviewde gezinnen voelen aan dat ze minder kansen krijgen op de private huurmarkt. Het is moeilijk om een betaalbare kwaliteitsvolle woning te vinden. Verhuurders zijn, volgens de geïnterviewde gezinnen, ook minder geneigd om aan de doelgroep te verhuren indien ze weten dat men van een uitkering leeft.

Hierdoor blijven ze vaak, ondanks lang zoeken, in een onaangepaste woonsituatie zitten. Kwetsbare gezinnen krijgen dikwijls te kampen met problemen in de woning. Contacten met de verhuurder lopen niet altijd even makkelijk waardoor de woonsituatie ongewijzigd blijft. Juridische stappen durven ze

niet ondernemen uit angst. Het is belangrijk dat deze mensen de nodige ondersteuning krijgen om het contact met de verhuurder te herstellen.

“De Huurdersbond zei dat ik me een advocaat moest nemen... Dat durf ik niet, ik wil niet op straat komen te staan met mijn kinderen.”

“Er zijn heel wat vochtproblemen in het appartement en de ramen zijn nog enkele beglazing. Mijn baby is hierdoor vaak ziek geweest deze winter en ook een paar keer naar het ziekenhuis moeten gaan. Ik heb dit al meermaals gemeld aan de eigenaars. Ze wijzen steeds naar mekaar, maar er gebeurt niets. Ik ben al bang voor volgende winter.”

Tot slot is het belangrijk om ook te investeren in de onmiddellijke woonomgeving; bv. een toegankelijk basisaanbod aan activiteiten en dienstverlening in elke aandachtswijk van de stad, de inrichting van laagdrempelige ontmoetingsplaatsen voor de buurtbewoners, een aanbod en voldoende mogelijkheden aan activiteiten voor senioren, voor kinderen en jongeren, voor meer kwetsbare groepen, alsook de aanwezigheid van buurtwerk en straathoekwerk. De aanwezigheid van openbaar groen en speelruimte voor kinderen wordt als positief ervaren.

8.2.2. Visie van de lokale actoren

Tijdens de gesprekken met de lokale actoren benadrukt men het belang van lokale initiatieven op buurtniveau. Mensen in kansarmoede hebben vaak een beperkt sociaal netwerk; sociaal isolement en eenzaamheid komen al snel om de hoek kijken. Daarom is het belangrijk dat er voldoende ontmoetingskansen worden gecreëerd in de buurt om de sociale cohesie tussen de buurtbewoners te versterken. Vindplaatsgerichte laagdrempelige contacten via buurtwerking en straathoekwerk zijn waardevol. Volgens de lokale actoren dient er verder ingezet te worden op soortgelijke outreachende werkingen; bv. door het inschakelen van wijkteams, de realisatie van aanspreekpunten van het lokaal bestuur in de wijk, enz.

Daarenboven speelt de fysieke inrichting van de publieke ruimte een belangrijke rol. Voor gezinnen met (jonge) kinderen is het belangrijk dat er voldoende speelgelegenheden en groene ruimte is in de buurt. Voor de doelgroep is het niet evident om aansluiting te vinden tot georganiseerde vrije tijd; een basisaanbod aan vrije tijdsgelegenheden in de buurt is noodzakelijk. Bij de eventuele herinrichting van buurten is het belangrijk om van bij het begin de bewoners hierbij te betrekken, bij voorkeur door middel van inspraak. De opwaardering van de buurt gaat best hand in hand met de realisatie van socio-culturele activiteiten in de buurt. Sommige lokale actoren geven daarnaast aan dat we ons bewust moeten zijn van mogelijke uitsluitingsmechanismen als gevolg van opwaardering van de publieke ruimte dat een belangrijke impact heeft op de huurprijzen.

Wat betreft wonen is er een opvallende nood aan betaalbare kwaliteitsvolle woningen, dit zowel op de sociale als private huurmarkt.

Op vlak van sociale huisvesting overstijgt de vraag overduidelijk het huidige aanbod waardoor er lange wachtlijsten zijn. De lokale actoren geven aan dat de bestaande sociale woonmarkt niet altijd afgestemd is op de gezinssamenstelling van de gerechtigden. Vooral voor grote gezinnen is het sociale woningaanbod te beperkt. Differentiatie in de sociale woonmarkt is nodig. Zeker bij nieuwbouwprojecten dient er voldoende afstemming te zijn op de reële woonnoden van de doelgroep. Bij bestaande sociale woningen dient er blijvend te worden ingezet op renovatie teneinde de kwaliteit van het patrimonium te waarborgen.

De lokale actoren beamen dat de doelgroep niet makkelijk de weg vindt naar een sociale woning. De aanwezigheid van 3 sociale huisvestingsmaatschappijen, een sociaal verhuurkantoor en de Stad, als verhuurder van sociale woningen, met elk een afzonderlijke wachtlijst zorgt voor veel verwarring. Mensen in kansarmoede zijn niet altijd op de hoogte van deze lokale situatie waardoor ze soms maar ingeschreven zijn op één wachtlijst. De realisatie van een centrale aanmeldingslijst en coördinatie zou zorgen voor een transparanter, efficiënter en duidelijker beleid op vlak van sociale woningen hetgeen natuurlijk ook drempelverlagend werkt naar de doelgroep toe.

Vanwege het tekort aan sociale woningen moeten vele mensen in kansarmoede noodgedwongen op zoek naar een woning op de private huurmarkt, waar het niet evident blijkt om een betaalbare én kwaliteitsvolle woning te vinden. Bij de betaalbare woningen gaat het vaak om woningen die minder kwaliteitsvol zijn en waar er soms zelfs ernstige woonproblemen zijn (bv. schimmel) hetgeen natuurlijk risico's inhoudt voor de gezondheid van de doelgroep en zeker voor jonge kinderen. Hoewel de Stad extra inzet op de aanpak van huisjesmelkerij, waardoor er ook meer onbewoonbaarverklaringen zijn, is het volgens de lokale actoren belangrijk om hierbij voldoende aandacht te hebben voor nazorg. Immers, het probleem stopt niet voor de doelgroep wanneer hun woning onbewoonbaar wordt verklaard, aangezien de zoektocht naar een betaalbare kwaliteitsvolle woning dan terug moet beginnen. Kwaliteitsvollere woningen zijn doorgaans niet alleen duurder, dikwijls krijgen potentiële huurders hier te kampen met discriminatie. Verhuurders zijn vaak op zoek naar 'betere' huurders met een vast inkomen i.p.v. mensen die leven van een uitkering.

Woonbegeleiding bij de zoektocht naar een woning, maar ook bv. de ondersteuning van de doelgroep bij woonproblemen is broodnodig. Informatie over wonen en huren op maat van de doelgroep zodat ze meer zicht krijgen op hun rechten hierin is, alsook de sensibilisering van de private huurmarkt zijn twee belangrijke randvoorwaarden hierbij. De organisatie van een lokaal woon-welzijnoverleg kan volgens de lokale actoren een meerwaarde betekenen.

9. VRIJE TIJD

9.1. Kwantitatieve analyse

36,5% van de Aalstenaars was in 2014 actief lid of bestuurslid is van één of meerdere verenigingen. 25,7% van de inwoners nam het afgelopen jaar deel aan een buurtactiviteit en 67,0% is ook tevreden over de contacten in de buurt.

Wanneer we kijken naar de tevredenheid van onze inwoners over activiteiten voor kinderen en jongeren in de buurt dan is Aalst de slechtste leerling van de klas: slechts 23,3% van de inwoners is tevreden over het aanbod voor kinderen tot 12 jaar; 23,1% is tevreden over het aanbod voor jongeren vanaf 12 jaar. Ook op het vlak van beschikbare speelruimte buurt is er dringend een inhaalbeweging nodige (zie supra – levensdomein wonen en leefomgeving).

Om participatie aan het vrije tijdsaanbod, zowel wat betreft jeugd, cultuur en sport, te stimuleren werd in Aalst destijds de kansentpas ontwikkeld, in samenwerking met de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen. Deze kansentpas werd inmiddels vervangen door de UITPAS. De UITPAS is een algemene voordeelpas die elke liefhebber van cultuur-, sport- en andere vrijetijdsactiviteiten kan verwerven, met bijzondere aandacht voor de doelgroep 'mensen in armoede' die dankzij de pas extra kansen krijgen. Zij kunnen immers deelnemen aan vrije tijdsactiviteiten tegen het zogenaamde kansentarief. De UITPAS is niet stigmatiserend aangezien hij gebruikt wordt door diverse gebruikers en op het zicht niet herkenbaar is als 'een kansentpas'. In totaal zijn er 8.233, waarvan bijna de helft (47,65% of 3.923 pashouders) tot de MIA-groep ('Mensen In Armoede') behoort. De meerderheid van deze MIA-pashouders (88,17% of 3.459) woont in Aalst-Centrum. In 2014 werden er 3 634 kansentarieven geregistreerd ten voordele van 1 285 personen. Het kansentarief wordt intussen ook aanvaard door alle scholen in Aalst, zo werden er in 2014 2 830 kansentarieven toegekend aan 749 leerlingen.

**deelname speelpleinwerking aan kansentarief paas- en
zomervakantie (2015)**

	deelnemers kansentarief	totaal deelnemers
Pupillen	113 (17,91%)	631 (100,00%)
Erembodegem	21 (15,56%)	135 (100,00%)
Herdersem	0 (0,00%)	34 (100,00%)
Meldert	0 (0,00%)	150 (100,00%)
totaal unieke deelnemers*	134 (14,21%)	943 (100,00%)

* sommige deelnemers namen deel aan speelplein op verschillende locaties, vandaar dat het totaal aantal unieke deelnemers lager ligt dan de som van de unieke deelnemers per locatie

In 2015 nam 14,21% van de deelnemers deel aan de lokale speelpleinwerking (paas- en zomervakantie samen) aan kansentarieef via de UITpas (of 134 unieke deelnemers aan kansentarieef op een totaal van 943 unieke deelnemers). In de zomervakantie lag het aantal deelnemers aan kansentarieef hoger (124 van de 872 kinderen of 14,22%) dan in de paasvakantie (26 van de 239 kinderen of 10,88%). Enkel wat betreft de Pupillensite (17,91%) en in Erembodegem (15,56%) werden er deelnemers aan kansentarieef geregistreerd; in Herdersem en Meldert waren er geen deelnemers aan kansentarieef.

9.2. Kwalitatieve analyse

9.2.1. Ervaringen van de doelgroep

Uit de interviews blijkt dat er weinig deelname is aan het bestaande sport-, jeugd- of cultuurverenigingsleven. Meestal wordt de vrije tijd doorgebracht in de eigen buurt. Ouders geven evenwel aan dat ze op zoek zijn naar een betaalbaar vrije tijdsaanbod voor hun kinderen. De kinderen vragen soms zelf om bv. naar de dansles of op kamp te gaan, maar meestal blijkt dit financieel niet haalbaar voor het gezin. Bij vele hobby's heeft men ook speciale behoeftigheden en/of kledij nodig, wat de drempel naar het aanbod nogmaals verhoogt.

“Ik zou dat wel graag hebben dat mijn kinderen eens op kamp kunnen gaan of kunnen gaan dansen ofzo. Alleen is het dikwijls niet betaalbaar voor mij. Bij kampen verwachten ze ook nog eens dat je ze wegvoert en komt halen, ik heb geen auto, ik kan dat niet. Ik weet niet waar ik moet zoeken.”

Enkele gezinnen geven aan dat zeker voor jonge kinderen het vrije tijdsaanbod zeer beperkt is. De meeste activiteiten / verenigingen zijn maar vanaf 6 jaar.

Men heeft meestal ook geen zicht op het totaalaanbod aan activiteiten en verenigingen, waardoor ze moeilijk de weg vinden. Het zou fijn zijn mocht er een centraal aanspreekpunt zijn waar mensen meer info omtrent het vrije tijdsaanbod in de stad kunnen inwinnen. Opnieuw dienen we erover te waken dat er, gelet op de digitale kloof, niet enkel digitaal gecommuniceerd wordt.

“Mijn dochter wil heel graag naar de dansles gaan. Ze doet dat graag dansen. Ik ben dan maar eens prijs gaan vragen bij dansschool X. Maar weet je wat dat kost! Dat kan ik onmogelijk betalen. Zijn er eigenlijk andere plaatsen waar ze dansles zou kunnen volgen?”

Ongeveer de helft van de geïnterviewde gezinnen beschikt over een UITPAS, de algemene vrijetijdskaart voor alle Aalstenaars, die tegelijk een aanzienlijke korting biedt aan de meest kwetsbare doelgroepen. De andere gezinnen gaven aan niet op de hoogte te zijn van het initiatief. Het lokaal bestuur dient dus verder in te zetten op het informeren van alle maatschappelijk kwetsbare groepen

over het bestaan van de UITPAS en het actief ondersteunen van deze mensen om daadwerkelijk een UITPAS te bekomen.

De gezinnen die een UITpas hebben geven aan dat ze de UITpas een positief initiatief vinden. Doch de meesten vertellen er wel bij dat ze er niet of niet zo vaak gebruik van maken omdat ze het aanbod te beperkt vinden. Men weet ook niet altijd waar en voor wat men de UITpas kan gebruiken.

“De UITPAS? Ik had dat, maar in alle eerlijkheid, ik heb hem weggesmeten. Ik gebruikte hem toch nooit.”

“Ja ik heb een UITpas. Ik vind dat goed, maar veel gebruik ik hem niet. Die groepsactiviteiten, daar doe ik niet meer aan mee. We gaan er wel af en toe eens mee naar het zwembad en in de winter naar de ijspiste op de kerstmarkt.”

We dienen dus verder in te zetten op een verdere uitbouw en communicatie van de UITpas-werking waarbij er ook binnen het reguliere jeugd-, -sport en cultuuraanbod voldoende aandacht dient te zijn voor de toegankelijkheid voor de doelgroep.

Opnieuw blijkt er ook wat betreft vrije tijd een belangrijke drempel te zijn op vlak van mobiliteit. Het beperkte aanbod aan openbaar vervoer 's avonds en in het weekend, wanneer het vrije tijdsaanbod het grootst is, leidt er vaak toe dat kwetsbare gezinnen niet kunnen participeren aan het bestaande vrije tijdsaanbod.

Binnen Ieders Stem Telt pleit men voor de organisatie van laagdrempelige en empowerende sociaal-artistische projecten om zo maatschappelijk kwetsbare groepen aan te zetten om hun talenten te ontwikkelen in verschillende kunstvormen of sporttakken.

9.2.2. Visie van de lokale actoren

Uit de rondetafels met de lokale actoren rond het thema vrije tijd kunnen we concluderen dat het huidige vrije tijdsaanbod ontoereikend is voor mensen in kansarmoede en dit omwille van verschillende redenen. Eerst en vooral wordt opgemerkt dat het bestaande vrije tijdsaanbod te weinig bekend is bij de doelgroep. Naast het aanbod die door de stad zelf georganiseerd wordt, zijn er ook heel wat lokale verenigingen die vrije tijdsactiviteiten realiseren (o.a. sport-, jeugd- en cultuurverenigingen); het vrije tijdslandschap is in onze stad dus erg versnipperd. Gezinnen in kansarmoede worden nagenoeg niet bereikt door de communicatie rond vrije tijd, meestal kennen ze enkel de grotere, meer bekende organisaties. Het is belangrijk dat er meer gerichte communicatie komt op maat van de doelgroep. We dienen daarenboven meer aandacht te besteden aan 'vrije tijd' tijdens een hulpverleningstraject van een cliënt, waarbij we weggaan van de gangbare perceptie dat vrije tijd een luxe is. Vrije tijd is immers een basisrecht.

De lokale actoren geven aan dat er nood is aan een meer betaalbaar vrije tijdsaanbod. Deelnameprijzen liggen doorgaans (te) hoog voor mensen in kansarmoede, daarenboven zijn er vaak 'verborgen' kosten waarover niet altijd van bij het begin gecommuniceerd wordt. Denken we maar aan de kosten van een outfit, materiaal, tickets voor eetfestijn enz.

De Uitpaswerking met kansentarif wordt heel positief onthaald, doch ook daar stoten we op een aantal drempels. Zo is het kansentarif voor meerdaagse activiteiten (25% van de totale kostprijs) voor velen niet betaalbaar, te meer omdat dit bedrag in één keer dient betaald te worden. Vooral voor gezinnen met meerdere kinderen is dit zeer moeilijk. Het aantal verenigingen die werken met kansentarif zou volgens de lokale actoren te beperkt zijn. Hierdoor komen de verenigingen, die er wel gebruik van maken, meer onder druk te staan aangezien zij proportioneel veel deelnemers uit de doelgroep opvangen. Dit vergt financieel veel van deze verenigingen. Meer promotie bij het lokale verenigingsleven is nodig. Hierbij aanvullend is het belangrijk om de lokale verenigingen te sensibiliseren omtrent de leefwereld van mensen in kansarmoede. Te strakke procedures zijn ook hier een grote drempel voor kansarme gezinnen. Meer flexibiliteit (bv. op vlak van inschrijvingen; het aanbieden van een try-outperiode vs. engagement op lange termijn) zou enorm drempelverlagend werken.

Tot slot blijft mobiliteit een belangrijk struikelblok om te kunnen participeren aan vrije tijdsactiviteiten. De lokale actoren pleiten daarom voor een meer vindplaatsgericht vrije tijdsaanbod. De mogelijke samenwerking tussen scholen en vrije tijdsverenigingen, alsook het aanbieden van alternatieve mobiliteitsmodi zijn zeker het onderzoeken waard.

VI. DOELSTELLINGEN LOKALE KINDERARMOEDEBESTRIJDING AALST

1. INLEIDING

Op basis van de noden en opportuniteiten die naar voren kwamen uit de omgevingsanalyse besloot het lokaal bestuur om enkele strategische en operationele doelstellingen te formuleren. Deze doelstellingen zullen centraal staan bij de uitoefening van haar regierol inzake lokale kinderarmoedebestrijding. Een integrale visie rond (kinder)armoedebestrijding staat hierbij centraal. Dit heeft tot gevolg dat alle stads- en OCMW-diensten deze doelstellingen onderschrijven en nauw betrokken worden bij de uitvoering ervan.

In het kader van de vooropgestelde doelstellingen wordt gekozen voor een gefaseerde uitrol vertrekkende vanuit een visie waarbij op korte, middellange en lange termijn acties zullen worden ondernomen. Per doelstelling wordt een concrete dienst aangeduid die hierin de 'trekkersrol' zal opnemen. Deze dienst is verantwoordelijk voor de voorbereiding, uitvoering en opvolging van de acties die binnen deze doelstelling ondernomen worden. Het spreekt voor zich dat hierbij gewaakt zal worden over de betrokkenheid van relevante stads- en OCMW-diensten, alsook lokale actoren.

Jaarlijks maakt het lokaal bestuur een voortgangsrapport op dat rapporteert over de voortgang van de doelstellingen opgenomen in dit plan. Dit rapport zal jaarlijks besproken worden op het Welzijnsforum.

2. KWALITEIT VAN DE DIENSTVERLENING

➤ Strategische doelstelling 1:

We zetten in op de versterking van de regierol van het lokaal bestuur i.k.v. lokale kinderarmoedebestrijding.

Operationele doelstelling 1.1.:

We ontwikkelen een informatie- en begeleidingsinstrument voor kwetsbare gezinnen met kinderen met het oog op het verhogen van kennis van de sociale kaart en het bevorderen van een gerichte en warme overdracht binnen de dienstverlening.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
mijlpaal	realisatie begeleidingsinstrument kwetsbare gezinnen
timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 1.2.:

We zetten in op de organisatie van netwerkmomenten tussen diverse sociale actoren teneinde informele ontmoeting, intervisie en een betere samenwerking te bevorderen.

link met BBC	- OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid - OBLGSP10A3: Aalst zet in op de verdere uitbouw van het welzijnsbeleid
Indicator	aantal netwerkmomenten sociale actoren
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 1.3.:

We zetten in op de nodige synergie en afstemming tussen het Nieuw Administratief Centrum, het Sociaal Huis, het Huis van het Kind en het Sociaal Incubatiecentrum met het oog op het voeren van een toegankelijke en efficiënte sociale dienstverlening.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Realiseren van een laagdrempelig onthaal en doorverwijzing.
Mijlpaal	- aanstelling coördinator Kinderarmoedebestrijding - realisatie kinderarmoedebestrijdingsplan
Timing	Korte Termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 1.4.:

We ontwikkelen een lokale armoedetoets met het oog op het toetsen van beleidsbeslissingen op hun impact op kwetsbare doelgroepen.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Link MJP OCMW	Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid)
Mijlpaal	realisatie armoedetoets
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

➤ **Strategische doelstelling 2:**

We investeren in een toegankelijke en integrale gezinsondersteuning i.f.v. een verhoogd bereik van de doelgroep.

Operationele doelstelling 2.1.:

We verhogen het inzicht in leefwereld van kwetsbare gezinnen (eenoudergezinnen, generatiearmen, gekleurde armen, gefailleerde ondernemers, ...) bij medewerkers van de Stad en het OCMW en bij andere hulpverleners.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Indicator	aantal vormingsmomenten
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 2.2.:

We zetten in op de vroegdetectie van kwetsbare gezinssituaties door het versterken van de signaalfunctie van de onthaalmedewerkers van Stad en OCMW.

link met BBC	S2: Aalst is een modeldienstverlener voor zijn burger: efficiënt, performant en bereikbaar - S201: optimale bereikbaarheid van de stadsdiensten .
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Realiseren van een laagdrempelig onthaal en doorverwijzing.
Indicator	Aantal acties om deze vroegdetectie te faciliteren
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Externe dienstverlening

Operationele doelstelling 2.3.:**We versterken de aandacht voor kwetsbare gezinnen met kinderen in de reguliere werking van het OCMW.**

Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
mijlpaal	Aantal acties
Timing	Middellange termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 2.4.:**We onderzoeken de implementatie van een lokaal cliëntoverleg.**

link met BBC	OBLGSP10A4
Link MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Samenwerken met lokale actoren i.f.v. complementaire en volledige dienstverlening aan de burger.
Indicator	Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid)
Timing	Middellange termijn
Trekker	Tandem: - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk - dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

3. INKOMEN EN MATERIEEL WELZIJN

➤ Strategische doelstelling 3:

We realiseren en faciliteren materiële ondersteuning van kwetsbare gezinnen met jonge kinderen.

Operationele doelstelling 3.1.: We realiseren een ruilwinkel voor kinderkledij en –benodigdheden voor alle gezinnen met jonge kinderen met extra aandacht voor de kwetsbare doelgroep.	
link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid S102P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling. - Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
Mijlpaal	Realisatie ruilwinkel
Timing	Korte termijn
Trekker	Tandem: - dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 3.2.: We zetten in op het sensibiliseren van gezinnen met kinderen rond het belang van duurzaamheid.	
link met BBC	S102P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling.
Indicator	Aantal acties
Timing	Lange Termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

➤ **Strategische doelstelling 4.:**

We zetten in op kostenbewust sociaal beleid.

Operationele doelstelling 4.1.: Met het oog op schuldpreventie stimuleren we het aanbieden van lespakketten rond budgetteren bij leerlingen van het basis- en secundair onderwijs.	
link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW organiseert een erkende dienst Schuldhulpverlening.
Indicator	- aantal acties i.k.v. schuldpreventie op school - aantal deelnemende scholen
Timing	Korte Termijn
Trekker	Tandem: - dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 4.2.: We ontwikkelen een aanpak rond onbetaalde vrije tijds-, bibliotheek-, school- en kinderopvangfacturen binnen de stedelijke initiatieven.	
link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Mijlpaal	Realisatie afsprakennota
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn

Operationele doelstelling 4.3.: We zetten in op een nauwe samenwerking tussen kinderopvang en OCMW i.k.v. de nieuwe regelgeving omtrent het verminderd tarief kinderopvang.	
link met BBC	S201P2A3: Het installeren en organiseren van het Lokaal Loket Kinderopvang
Link MJP OCMW	Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid)
Mijlpaal	- Aantal aangevraagde - Aantal beslissingen - Aantal goedgekeurde - Termijn van de beslissing
Timing	Korte Termijn
Trekker	Tandem: - dienst Gezin - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

4. WERK EN ACTIVERING

➤ Strategische doelstelling 5:

We zetten verhoogd in de op de activering van kansengroepen met aandacht voor de individuele noden en competenties.

Operationele doelstelling 5.1.: We verhogen het aanbod occasionele kinderopvang (onder voorbehoud van regelgeving Kind en Gezin).	
link met BBC	S201P2A3: Het installeren en organiseren van het Lokaal Loket Kinderopvang
Indicator	aantal plaatsen occasionele kinderopvang
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Gezin

Operationele doelstelling 5.2.: We zetten in op het informeren en sensibiliseren van lokale actoren uit sociale en reguliere economie via communicatie van goede praktijken over activering bij kansengroepen.	
link met BBC	OBROWP8A4: Jaarlijks initiatieven opzetten ter wisselwerking tussen sociale economie en reguliere economie
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: OCMW Aalst als maatschappelijk verantwoord ondernemer - People.
Indicator	- Aantal sensibiliseringsacties naar werkgevers - aantal deelnemers aan activiteiten i.k.v. regie sociale economie
Timing	Korte Termijn
Trekker	- dienst Economie - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 5.3.: Het lokaal bestuur profileert zich als maatschappelijk verantwoord ondernemer waarbij voldoende aandacht gaat naar de activering van kansengroepen.	
Link met BBC	- OBROWP8A1: Jaarlijkse ondersteuning van initiatieven die werk voor kansengroepen realiseren - OBROWP8A2: Wegnemen van drempels naar werk - OBROWP8A3: Sociale voorkeur in overheidsopdrachten (o.a. groenonderhoud in de stad door sociale economie)
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid)

	- strategische doelstelling: OCMW Aalst als maatschappelijk verantwoord ondernemer - People.
Indicator	- aantal projecten sociale economie met financiële ondersteuning - aantal projecten sociale economie met inhoudelijke ondersteuning - aantal acties om drempels naar werk weg te nemen - aantal sociale clausules in overheidsopdrachten voor intergemeentelijke samenwerking - aantal tewerkstellingen art. 60§7
Mijlpaal	- Oprichting werkgroep sociale activering - Afsluiten samenwerkingsovereenkomst tussen de Stad Aalst, OCMW Aalst en VDAB
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Economie - OCMW – dienst Algemeen Sociaal Werk

Operationele doelstelling 5.4.:

We ontwikkelen een sociale incubatiesite, waar we sociale, economische en creatieve functies samenbrengen i.f.v. een innovatief dienstverleningsconcept met voldoende aandacht voor diensten i.k.v. activering.

link met BBC	S102P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling.
Mijlpaal	- realisatie conceptstudie - realisatie sociaal incubatiecentrum
Timing	Middellange termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen Sociaal Werk

Operationele doelstelling 5.5.:

We zetten in op vorming van gezinnen op vlak van mobiliteit.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Indicator	- Aantal vormingsmomenten - Aantal deelnemers
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Operationele doelstelling 5.6.:**We blijven initiatieven rond leren en werken faciliteren.**

link met BBC	OBROWP8A1: Jaarlijkse ondersteuning van initiatieven die werk voor kansengroepen realiseren
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: OCMW Aalst als maatschappelijk verantwoord ondernemer.
Indicator	- aantal brugprojecten - aantal beroepsinlevingsovereenkomsten
Timing	Korte termijn
Trekker	- OCMW – dienst Algemeen Sociaal Werk - dienst Economie

Operationele doelstelling 5.7.:**We faciliteren in op een verhoogd aanbod aan Nederlandse les.**

Link MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
Indicator	Aantal lessen Nederlands
Timing	Lange termijn
Trekker	OCMW - ASO

5. OPVOEDING EN ONDERWIJS

➤ Strategische doelstelling 6:

We zorgen van bij de zwangerschap voor een ondersteunend aanbod voor gezinnen met kinderen

Operationele doelstelling 6.1.:

We zetten in op het versterken van het centraal aanspreekpunt kinderopvang / lokaal loket kinderopvang in het kader van een verdere uitbouw van de regierol van de Stad Aalst inzake kinderopvang.

link met BBC	S201P2A3: Het installeren en organiseren van het Lokaal Loket Kinderopvang
Indicator	- huisvesting van één-loketfunctie kinderopvang: CAK in Huis van het Kind - aantal opvangvragen lokaal loket kinderopvang - aantal samenwerkingsverbanden met externe partners - aantal vergaderingen van het LOK
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Gezin

Operationele doelstelling 6.2.:

We zetten in op een verhoogde weerbaarheid van kinderen die opgroeien in een kwetsbare gezinssituaties.

link met BBC	OBLGSP10A4
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
mijlpaal	Samenwerkingsovereenkomst 'Zet je EF-bril op' met Odisee Hogeschool
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 6.3.:
We realiseren het Huis van het Kind als centraal aanspreekpunt voor alle (aanstaande) ouders met kinderen en jongeren.

link met BBC	S201P2A2: Organisatie van de dagelijkse coördinatie van het Huis van het Kind
Mijlpaal	realisatiedatum Huis van het Kind
Indicator	aantal organisaties binnen de preventieve gezinsondersteuning dat gecentraliseerd wordt in het Huis van het Kind
Timing	Korte Termijn
Trekker	dienst Gezin

Operationele doelstelling 6.4.:
We zetten in op het aanbieden van laagdrempelige ontmoetingsmomenten voor (toekomstige) ouders en grootouders (binnen het Huis van het Kind).

link met BBC	S201P2A2: Organisatie van de dagelijkse coördinatie van het Huis van het Kind
Indicator	aantal ontmoetingsactiviteiten binnen het Huis van het Kind
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Gezin

➤ **Strategische doelstelling 7:**

We verhogen de participatie van kwetsbare ouders en kinderen binnen de schoolcontext

Operationele doelstelling 7.1.:
We zetten in op een verhoogde participatie van jonge kinderen aan het basisonderwijs

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Indicator	aantal acties ter bevordering van kleuterparticipatie
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 7.2.:
We zetten in op ondersteuning, vorming en ervaringsuitwisseling van Aalsterse scholen met het oog op het verhogen van de toegankelijkheid en ouderbetrokkenheid van het lokale onderwijs, met specifieke aandacht voor laagdrempelige communicatie.

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Indicator	Aantal ondersteunende acties
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 7.3.:**We ondersteunen de lokale scholen bij het voeren een kostenbewust schoolbeleid.**

link met BBC	OBLGSP10A3: Aalst zet in op de verdere uitbouw van het welzijnsbeleid
Mijlpaal	Afsluiten samenwerkingsovereenkomst SOS Schulden op School Aantal deelnemende scholen SOS Schulden op School Aantal overlegmomenten SOS Schulden op School
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 7.4.:**We ondersteunen de verdere uitbouw van lokale initiatieven voor huistaakbegeleiding van kinderen uit kwetsbare gezinnen met een leerachterstand.**

link met BBC	OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid
Link MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Samenwerken met lokale actoren i.f.v. complementaire en volledige dienstverlening aan de burger.
Mijlpaal	- afsluiten samenwerkingsovereenkomst vzw Auxilia - afsluiten samenwerkingsovereenkomst vzw LeerKRACHT - afsluiten samenwerkingsovereenkomst vzw 't Nest - aantal begeleide kinderen - aantal aanvragen voor huistaakbegeleiding / grootte wachtlijst - aantal samenwerkingsverbanden met lokale scholen
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 7.5.:**We blijven inzetten op een taalstimulerend aanbod voor anderstalige kinderen en jongeren.**

link met BBC	OBLGSP4A2: Het initiëren en continueren van netoverschrijdende taalstimuleringsprojecten OBEDP2A1: secundaire inburgering nadruk op taalbeleid oefenkansen Nederlands aanbieden en onthaal nieuwkomers.
Indicator	- aantal deelnemende scholen aan netoverschrijdende taalstimuleringsprojecten - aantal deelnemende leerlingen/klassen - opmaak evaluatieverslag taalbubbels basis en secundair onderwijs (6-18 jaar) - aantal inschrijvingen taalbubbels
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Onderwijs - dienst Loketbeheer – team Vreemdelingenzaken en inburgering

Operationele doelstelling 7.6.: We blijven inzetten op een gecoördineerde aanpak rond spijbelen.	
link met BBC	OBLGSP4A5: Het bevorderen van regelmatig schoolbezoek en het tegengaan van spijbelgedrag
Indicator	Aantal overlegmomenten van de werkgroep 'spijbelen' binnen het LOP
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Onderwijs

6. GEZONDHEID

➤ Strategische doelstelling 8:

We zetten reeds van bij de zwangerschap in op sensibilisering en ondersteuning van kwetsbare gezinnen i.f.v. een gezonde levensstijl

Operationele doelstelling 8.1.:

We ontwikkelen een aanbod rond zwangerschap en geboorte voor toekomstige ouders binnen het Huis van het Kind.

link met BBC	- OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid - OBLGSP10A2: Aalst maakt werk van een toegankelijk sensibiliserend gezondheidsbeleid
Indicator	aantal acties rond zwangerschap en geboorte
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 8.2.:

We zetten in op de sensibilisering van ouders en kinderen omtrent een gezonde levensstijl.

link met BBC	- OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid - OBLGSP10A2: Aalst maakt werk van een toegankelijk sensibiliserend gezondheidsbeleid
Indicator	aantal sensibiliseringsacties
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 8.3.:

We zetten in op de verdere uitbouw van de sociale kruidenier met aandacht voor uitbreiding van het aanbod voor gezinnen met jonge kinderen.

link met BBC	S102P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling.
Mijlpaal	- realisatie Sociale Kruidenier - realisatie vast aanbod voor gezinnen met kinderen
Indicator	- aantal acties rond gezonde voeding in de sociale kruidenier - aantal producten

Timing	Korte Termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 8.4.:

We zetten in de op omvorming van het sociaal restaurant naar een inclusief restaurant met sociaal aanbod met de nodige aandacht voor het aanbieden van gezonde maaltijden.

link met BBC	S102P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling.
mijlpaal	Realisatie omvorming sociaal restaurant
Timing	Middellange termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

7. WONEN EN LEEFOMGEVING

➤ Strategische doelstelling 9:

We zorgen voor een verhoogd en toegankelijk aanbod aan betaalbare en kwaliteitsvolle woningen

Operationele doelstelling 9.1.:

We ontwikkelen en faciliteren een integrale aanpak ter preventie van uithuiszetting van gezinnen met kinderen.

link met BBC	S104P1A3: Regierol opnemen voor betaalbaar en kwaliteitsvol wonen op de private huurmarkt
Link MJP OCMW	- Beleidsdoelstelling D-3: de burger van Aalst ondersteunen, activeren, emanciperen en responsabiliseren / Actieplan AP 3.1.: Waarborgen en vrijwaren steun voor rechthebbenden (sociale rechtvaardigheid) - Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
Indicator	Aantal en aard van de interventies
Timing	Middellange termijn
Trekker	Tandem: - dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 9.2.:

We ondersteunen kwetsbare gezinnen bij hun zoektocht naar een betaalbare en kwaliteitsvolle woning.

link met BBC	S104P1A3: Regierol opnemen voor betaalbaar en kwaliteitsvol wonen op de private huurmarkt
Indicator	Aantal begeleide gezinnen
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen

**Operationele doelstelling 9.3.:
We zetten in op sensibilisering, begeleiding en bemiddeling binnen de private huurmarkt met prioritaire aandacht voor gezinnen met kinderen.**

link met BBC	S104P1A3: Regierol opnemen voor betaalbaar en kwaliteitsvol wonen op de private huurmarkt
Indicator	aantal promotie initiatieven omtrent maatregelen voor de private huurmarkt
Timing	Lange termijn
Trekker	dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen

**Operationele doelstelling 9.4.:
We waken over diversiteit binnen het sociale woningpatrimonium met het oog op het verhogen van de toegankelijkheid van sociale woningen voor grote gezinnen.**

link met BBC	OBROWP9: reguliere werking Wonen
Indicator	Aantal acties
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen

**Operationele doelstelling 9.5.:
We zetten in op de aanpak van huisjesmelkerij en leegstand.**

link met BBC	S104P1A3: Regierol opnemen voor betaalbaar en kwaliteitsvol wonen op de private huurmarkt
Indicator	Aantal acties
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen

**Operationele doelstelling 9.6.:
We onderzoeken de realisatie van een centrale aanmeldingslijst sociale huisvesting.**

link met BBC	OBROWP9: reguliere werking Wonen
mijlpaal	realisatie centrale aanmeldingslijst sociale huisvesting
Timing	Lange termijn
Trekker	dienst Planning, stadsvernieuwing en Wonen

Operationele doelstelling 9.7.:
We faciliteren op regelmatige tijdstippen een woon-welzijnsoverleg door het voorzien van een afvaardiging namens het lokale welzijnsveld binnen het lokaal woonoverleg.

link met BBC	OBROWP9: reguliere werking Wonen OBLGSP10A3: Aalst zet in op de verdere uitbouw van het welzijnsbeleid
mijlpaal	opnemen afvaardiging Welzijnsforum in lokaal woonoverleg
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn dienst Planning, Stadsvernieuwing en Wonen

Operationele doelstelling 9.8.:
We realiseren een toekomstvisie rond kindvriendelijke publieke ruimte in Aalst met voldoende aandacht voor participatie van kinderen, jongeren, ouders en grootouders.

link met BBC	S3O2P3: Faciliteren van veilige en kwaliteitsvolle infrastructuur en ruimte voor kinderen, jongeren en jeugdwerkvormen S3O2P3A1: Ondersteuning van het jeugdverenigingsleven bij infrastructurele werken d.m.v. een financiële tegemoetkoming S3O2P3A4: Team jeugd zorgt vr voldoende veilige & aantrekkelijke speel- en skateruimte voor kinderen & jongeren S3O2P3A5: Team jeugd ondersteunt het aanbieden van repetitieruimtes voor muziekgroepen uit de regio Aalst. S3O2P3A6: Investerings voor jeugdinfrastructuur
mijlpaal	realisatie studie kindvriendelijke ruimte
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Cultuur, Jeugd en Sport dienst Planning, Stadsvernieuwing en Wonen

Operationele doelstelling 9.9.:
We zetten in op het betaalbaar houden van de energiefactuur voor kwetsbare gezinnen.

link met BBC	SD1AP1A1: Realiseren van klimaatdoelstellingen door implementatie van energiebeleid naar de bevolking toe
Link met MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
Indicator	- aantal doelgroepdossiers i.f.v. de Vlaamse Energielening - aantal acties energiesnoeiërs bij de doelgroep
Timing	Korte termijn
Trekker	- Vzw BEA - OCMW – dienst Algemeen sociaal werk

Operationele doelstelling 9.10.: We zetten in op een verhoogd aanbod doorstroomwoningen.	
link met BBC	S104P1A2: Uitbouwen van een Aalsters Woonkantoor met betaalbare en sociale woningen via één-loketprincipe
Indicator	Aantal doorstroomwoningen
Timing	Korte termijn
Trekker	Dienst Planning, stadsvernieuwing en wonen

8. VRIJE TIJD

➤ Strategische doelstelling 10:

We verhogen de participatie van kwetsbare gezinnen aan het vrije tijdsaanbod in Aalst

Operationele doelstelling 10.1.:

We zetten in op de verder uitbouw van het project Buurtwild(t) i.k.v. een laagdrempelig vrije tijdsaanbod in de buurt voor kinderen en jongeren.

link met BBC	S102P4A4: Aanbieden van vindplaatsgericht & gestructureerd aanbod met aandacht voor stimulering van de Nederlandse taal
Indicator	- een uitgewerkte jaarplanning met aanwezigheid op woensdag, vrijdag en zaterdag - een uitgewerkte vakantieplanning met aanwezigheid op alle dagen behalve zondag - aanwezigheid op verschillende pleinen in groot Aalst. - aantal deelnemers tijdens de jaarwerking - aantal deelnemers tijdens vakantiewerking
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Operationele doelstelling 10.2.:

We zetten in op de verdere uitbouw en promotie van de UITpaswerking.

link met BBC	- S302P1A2: Het blijven promoten van de voordelen en financieel ondersteunen van de UITPAS bij alle Aalstenaars (=> werking Cultuur en Evenementen) - S302P1A4: Deelname aan het solidariteitssysteem van de UITPAS en promotie ervan bij erkende jeugdwerkvormen en projecten. (=> werking dienst Jeugd)
Link MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW biedt maatschappelijke dienstverlening van curatieve en preventieve aard om eenieder toe te laten een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid – Het OCMW biedt hulp van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard.
Indicator	- Aantal mensen in armoede gebruikmakend van UITPAS met kansentarief - Aantal promotie-acties jaarlijks rond UITPAS bij jeugdinitiatieven
Timing	Korte termijn
Trekker	dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Operationele doelstelling 10.3.:

We zetten in op een nauwere samenwerking tussen onderwijs en vrije tijd met het oog op het creëren van een vindplaatsgericht vrije tijdsaanbod en onderzoeken hierbij het concept van een 'brede school'.

link met BBC	OBLGSP10A4
Indicator	Aantal acties om samenwerking school en vrije tijd te stimuleren
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Samenleving en Integrale Veiligheid - Welzijn

Operationele doelstelling 10.4.:

We zetten in op een verhoogde toegankelijkheid van de speelpleinwerking voor kinderen uit kwetsbare gezinnen

link met BBC	S3O2: Aalst kent een eigentijds en voor iedereen toegankelijk vrijetijdsaanbod S3O2P2: Het verhogen van de vrijetijdsparticipatie door in te zetten op een laagdrempelig vrijetijdsaanbod S3O2P2A3: Organisatie van een volle dag vakantiespeelpleinwerking minstens tijdens de paas- en zomervakantie
Indicator	Aantal acties
Timing	Middellange termijn
Trekker	dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Operationele doelstelling 10.5.:

We ontwikkelen een vrije tijdsaanbod binnen het te realiseren sociaal incubatiecentrum.

link met BBC	S1O2P6A3: Aankoop rijkswachtkazerne door OCMW ter realisatie van een sociale incubatiesite
Link met MJP OCMW	Strategische doelstelling: Het OCMW streeft naar de verhoging van het Welzijn op lokaal niveau binnen een lokaal sociaal beleid – Ontwikkelen van een sociale incubatiesite sociale dienstverlening en -tewerkstelling.
Indicator	Aantal vrije tijdsactiviteiten
Timing	Lange termijn
Trekker	OCMW – dienst Algemeen Sociaal Werk

Operationele doelstelling 10.6.:

We zetten in op ondersteuning, vorming en ervaringsuitwisseling van Aalsterse verenigingen met het oog op het verhogen van de toegankelijkheid voor kwetsbare gezinnen.

link met BBC	- OBLGSP10A4: Uitbouwen lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid - S3O2P1A4: Deelname aan het solidariteitssysteem van de UITPAS en promotie ervan bij erkende jeugdwerkvormen en projecten. (=> werking dienst Jeugd)
Indicator	Aantal acties (vormingen, netwerkmomenten, ...)
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Operationele doelstelling 10.7.:

We zetten in op het verhogen van laagdrempelige ontmoeting in de buurt door het ondersteunen van lokale buurtgerichte initiatieven met het oog op het versterken van de sociale cohesie.

link met BBC	OBLGSP10A3: Aalst zet in op de verdere uitbouw van het welzijnsbeleid
Mijlpaal	- Samenwerkingsovereenkomst Parol - Samenwerkingsovereenkomst Samenlevingsopbouw
Timing	Korte termijn
Trekker	- dienst Samenleving en integrale veiligheid – Welzijn - dienst Planning, Stadsvernieuwing en Wonen

Operationele doelstelling 10.8.:

We zetten in op het organiseren en faciliteren van een verhoogd laagdrempelig sportaanbod, zowel vanuit het lokaal bestuur als bij externe partners.

link met BBC	S3O2P1A2: Het blijven promoten van de voordelen en financieel ondersteunen van de UITPAS bij alle Aalstenaars (=> werking Cultuur en Evenementen)
Mijlpaal	- aantal sportverenigingen die werken met de Uitpas (aan kansentarief) - aantal sportactiviteiten vanuit de Stad aan kansentarief - aantal keer dat kansentarief wordt toegekend bij sportactiviteiten
Timing	Korte termijn
Trekker	Dienst Cultuur, Jeugd en Sport

Stad Aalst

ADMINISTRATIEF CENTRUM

Werf 9

9300 Aalst

 053 77 9300

 info@aalst.be

 www.aalst.be

 www.facebook.com/StadAalst

 @StadAalst

OPENINGSUREN

maandag | dinsdag | donderdag | vrijdag: 8.30 - 14.30 uur

woensdag: 14.30 - 20.30 uur